Європейський *щоденник*

2013

Видавець ..... Кєті Торбьорн
Міжнародний координатор ..... Сільвія Нейсменс
Національний координатор ..... Вікторія Давидова, Ірина Стаднійчук
Графіка ..... Домінік Шассе, Міріам Лекевенн
Обкладинка ..... Маттіа Бергаміні
Підготовка до друку ..... Андрій Ходзицький
Редактор української версії ..... Анатолій Марциновський

Партнер проекту в Україні:
ТОВ «Август Трейд»
вул. Голосіївська, 7, корп. 2,
м. Київ, 03039, Україна
Тел./факс +38 044 251-46-65
www.avgust.ua

Ця брошура надрукована за фінансової підтримки Європейського Союзу.

Представництво ЄС в Україні та Видавець не несуть жодної відповідальності за друкарські помилки, які можуть з'явитись в цій публікації. Погляди, відображені в брошурі, не обов'язково відповідають поглядам Представництва ЄС в Україні та Видавця.

Представництво ЄС в Україні та Видавець не несуть відповідальності за зміст інтернет-сторінок, на які містяться посилання в цій публікації, окрім власних веб-сторінок. Веб-сторінки інших організацій наведені в цій брошурі виключно з метою загального ознайомлення.

http://europa.eu/

© Європейський Союз, 2013
ISBN 978-92-9238-115-8
doi: 10.2871/54905

Послуги з друку: ТОВ «Август Трейд»

Європейський щоденник

Прізвище:

Ім'я:

Дата народження:

Адреса:

Країна:

№ дом. телефону:

№ мобільного телефону:

Адреса ел. пошти:

№ або назва навчального закладу:

Адреса навчального закладу:

Клас/група:

У термінових випадках, будь ласка, повідомте:

за № телефону:

Зміст

Передмова Голови Представництва Європейського Союзу в Україні Яна Томбінського ... 3
Права громадян Європи ... 4
Основні права та свободи людини ... 6
Законодавство про сім'ю захищає дітей ... 9
Деякі факти про 28 держав-членів ЄС ... 10
«Отже, ким ти хочеш стати у майбутньому?» ... 12
Плекаючи спортивний дух ... 18

ЄС: потрохи про все
Що таке Європейський Союз? ... 19
Поворотна точка для Європи ... 20
Як діє спільна Європа ... 21
ЄС: хронологія створення ... 26
Як все сталося? ... 28
Євротариф: коли мобілки стають справді мобільними ... 29
Символи ЄС ... 30
Роздивляючись карту ... 31
Представництво Європейського Союзу в Україні ... 37
Відносини між ЄС та Україною ... 38

Твої права – твої можливості
Онлайн-шопінг ... 40
Йдеться про твої гроші! ... 42
Трохи про вміння користуватися засобами аудіовізуальної інформації ... 46
Безпечніші рішення – безпечніше користування Інтернетом ... 48
Захисти себе від кіберзлочинності ... 50

Твоє здоров'я – твоя безпека
Небезпечні товари ... 53
Що на етикетці? ... 54
Уся правда про неправду ... 56
Волосся кольору веселки – чи справді весело? ... 58
Засмага: у чому принада? ... 59
На шляху до Європи без тютюну ... 62
Зайва вага – справді велика проблема ... 63
Що варто знати про захворювання, які передаються статевим шляхом? ... 64
Справді мрієш про татуювання? ... 66
Пияцтво до добра не доведе ... 68

Твоє довкілля
Що ми б робили без води? ... 69
Світ нашої природи під загрозою ... 70
Планета Земля: насолоджуйся сам, але залиш трохи й іншим…… ... 74
Зміни клімату ... 76
Скорочуй, використовуй знову, переробляй ... 79
Ковток свіжого повітря? ... 80

Поза кордонами ЄС
Боротьба з бідністю: Європа попереду ... 81
Торгівля змушує світ обертатися ... 82
Захист прав споживачів в умовах світового ринку ... 84
Працюючи заради кращого світу ... 85
Світовий партнер ... 86
Сусіди як партнери ... 90
Дізнайся більше про ЄС ... 92

Передмова Голови Представництва Європейського Союзу в Україні Яна Томбінського

Юний друже!

Ти тримаєш у руках щоденник – так, саме щоденник, але незвичайний. В ньому ти знайдеш і дати, і завдання, і звіти про їх виконання, і плани подальшої роботи, але цього разу всі вони стосуватимуться Європейського Союзу та його діяльності від моменту утворення й до сьогодні.

У Євросоюзі «Європейський щоденник» публікується з 1995 року, в Україні це третє видання. Воно є не просто збіркою корисної, цікаво викладеної інформації про Європейський Союз та його історію. Це – стислий путівник тим шляхом, який обрали народи Європи, аби через єднання досягти найвищих стандартів демократії, верховенства права, економічної ефективності, внутрішньої та зовнішньої безпеки, суспільної злагоди та процвітання.

Об'єднання Європи розпочалося на міцному фундаменті справжніх цінностей, виплеканих впродовж віків непростого, але плідного співіснування. Доцільність і виваженість обраної моделі спільного європейського дому вже підтвердили декілька етапів розширення ЄС. Накреслений шлях до кращої Європи майбутнього не має кінця, але, безумовно, його простіше торувати спільними зусиллями всіх країн, які цього щиро прагнуть. Можливо, сьогодні або завтра тобі, друже, захочеться подумати про те, чи приєднатися до нас, аби разом йти уперед. Можливо також, що перш ніж зробити свій вибір, ти захочеш отримати більше інформації про шлях до нової Європи. Сподіваюся, що чимало відповідей на свої питання ти зможеш знайти в щоденнику, який тримаєш у руках. ■

З повагою,

Ян Томбінські
Посол, Голова Представництва

Права громадян Європи

Для більшості європейців бути громадянином Європейського Союзу означає мати можливість вільно подорожувати, навчатися та працювати у будь-якій країні, що входить до його складу. Але це лише деякі з найбільш очевидних переваг. Громадяни ЄС мають не тільки права споживачів чи мандрівників, а й користуються правами іммігрантів, робітників та членів родини. Крім того, їм гарантовано основні права та свободи людини.

Споживачі

Європейські споживачі наділені багатьма правами: чи то йдеться про захист від шахрайства в мережі Інтернет, чи про можливість змінити думку після придбання товару, чи про максимальну надбавку за роумінг для мобільного. У цьому щоденнику ти знайдеш чимало корисної інформації про ці та інші права громадян ЄС.

Мандрівники

Подорожуючи поїздом чи літаком, громадяни ЄС мають усі права пасажирів. Наприклад, їм гарантоване безкоштовне харчування, прохолодні напої та проживання у готелі, якщо їхній рейс надовго відклали або взагалі скасували.

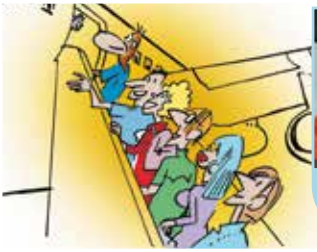

«Найкращим, що зробив Європейський Союз, стало впровадження Болонського процесу – він сприяє розвиткові програм студентських обмінів». Едуард, 18 років

Іммігранти

ЄС захищає права робітників-іммігрантів. В Європейському Союзі розроблено політику не тільки щодо надання політичного притулку, візової та імміграційної підтримки, але також щодо вільного руху робочої сили. Зокрема, запроваджено правила про перетин зовнішніх кордонів ЄС.

На навчання – за кордон

Можливостями програм ЄС з освіти та підготовки в інших країнах Європи вже скористалися мільйони студентів. Програма Європейської Комісії з навчання упродовж усього життя допомагає студентам профінансувати їхнє навчання за кордоном. Українські студенти та молоді науковці також мають змогу навчатись та проводити дослідження в університетах Європейського Союзу.

Дізнайся більше:
http://eacea.ec.europa.eu/index_en.php

Дізнайся більше:
http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/immigration/doc_immigration_intro_en.htm

Робітники

Права робітників передбачають не лише певну тривалість робочого дня, але також гарантують право на оплачувану відпустку. До речі, в ЄС обом батькам дозволено брати тимчасову відпустку з догляду за народженою або всиновленою дитиною.

Члени родини

Батьки та їхні діти мають права як члени родини. Наприклад, у випадку розлучення батьків, дитині надається право голосу. Це означає, що думку дитини має бути враховано, коли вирішується, з ким із батьків вона житиме надалі (див. стор. 9).

Свобода пересування

Вільно пересуватись, жити, навчатися та працювати у будь-якій з держав-членів ЄС - це одне з основних прав його громадян. Причому подорожувати практично всією територією Євросоюзу вони можуть без паспорту та обов'язкових перевірок при перетині кордону.

Дізнайся більше:
http://ec.europa.eu/youreurope/citizens/index_en.htm

«Найбільше досягнення ЄС – запровадження євро і створення спільного ринку. Це дозволяє нам дуже просто подорожувати й значно полегшує ведення бізнесу у різних країнах».
Хадрієн, 18 років

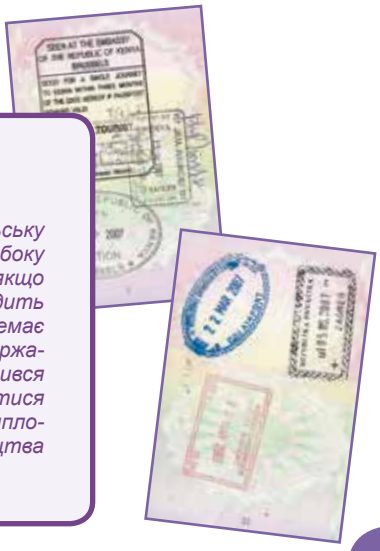

А це тобі відомо?

Громадяни ЄС мають право на консульську підтримку і дипломатичний захист з боку всіх 28 держав-членів ЄС. Це важливо, якщо людина перебуває у країні, яка не входить до Європейського Союзу та в якій немає посольства або консульства його держави. Громадянин Євросоюзу, який опинився у такій ситуації, має право звернутися за консульською підтримкою або дипломатичним захистом до представництва будь-якої іншої держави-члена ЄС.

Верховенство права, демократія та захист прав людини – це ті цінності, які визнано ключовими усіма державами-членами ЄС та на яких базуються відносини між європейцями.

Хартія фундаментальних прав ЄС

Хартія фундаментальних прав ЄС визначає основоположні принципи існування демократичних суспільств. Хартія узагальнює в одному документі усі права громадян ЄС. До її ухвалення основні права закріплювались у розрізнених законодавчих актах та ухвалах європейських судів.

Хартія складається з 50 статей, які охоплюють низку прав – таких як заборона тортур, свобода волевиявлення («громадянські та політичні права»), право захисту від немотивованого звільнення чи право на страйк («соціальні права»).

Крім того, кожен громадянин ЄС має право письмово звертатися до інституцій Союзу однією з офіційних мов ЄС та отримувати відповідь на своє звернення тією самою мовою («право належного врядування»). Певні права стосуються доволі непростих проблем, що виникають у зв'язку з науковими відкриттями – наприклад, права щодо захисту інформації про особу та біоетики.

Європейський Союз узяв на себе зобов'язання щодо забезпечення врахування основних прав кожної особи інституціями ЄС та державами-членами ЄС у процесі застосування ними європейського права.

Народи Європи, створюючи ще тіснішій союз між собою, заявляють про свою рішучість мати спільне мирне майбутнє на основі спільних цінностей. Усвідомлюючи свою духовну та моральну спадщину, Союз ґрунтується на неподільних, загальних цінностях людської гідності, свободи, рівності та солідарності; він ґрунтується на принципах демократії та верховенства права. Він ставить окрему особу у центрі своєї діяльності, запроваджуючи громадянство Союзу та створюючи зону свободи, безпеки та справедливості.

Преамбула до Хартії фундаментальних прав ЄС

«На мою думку, важливо, аби основні права людини визначалися у загальноєвропейському документі – це свідчитиме, що люди свідомі своїх прав, що цим правам надаватимуть значення та що їх важливість визнаватимуть».
Енрік, 23 роки

Що таке «дискримінація»?

Залякування та утиски особи є незаконними!

Європейське право вважає формою дискримінації залякування та утиски особи за ознаками расової належності або належності до національної меншини, мови, етнічного походження, релігійних вірувань чи переконань, фізичних або психічних вад, віку або статевої орієнтації. Залякування та утиски є протизаконними діями. Вони можуть виражатись у формі образливої та нав'язливої поведінки, яка проявляється в особистому ставленні, мові чи жестах й потенційно може негативно вплинути на почуття гідності особи, проти якої спрямована.

Дискримінація – це недоброзичливе, упереджене ставлення до особи або групи осіб. Дискримінація за ознаками расової чи етнічної належності, мови, релігійних переконань чи вірувань, фізичних або психічних вад, віку чи статевої орієнтації є протизаконною. Наприклад, рівність між чоловіками і жінками повинна забезпечуватися в усіх аспектах життя, у тому числі в питаннях працевлаштування й винагороди за працю.

Дізнайся більше:
www.eucharter.org
http://ec.europa.eu/justice_home/unit/charte/index_en.html

Торгівля людьми

Торгівля людьми та сексуальна експлуатація неповнолітніх є поширеним у світі злочинним явищем, жертвами якого стають десятки тисяч дорослих та дітей. Торгівля людьми є протизаконною, вона порушує права людини. Європейський Союз докладає значних зусиль у боротьбі проти торгівлі людьми та сексуальної експлуатації.

Більше про це:
http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/crime/trafficking/wai/doc_crime_human_trafficking_en.htm

Діти мають більше прав

Хартія фундаментальних прав ЄС також містить статтю про права дітей. У ній ідеться про те, що в будь-яких діях стосовно дітей, до яких вдаються державні органи чи приватні установи, інтерес дитини має бути пріоритетом.

Ці права, без винятку, стосуються будь-якої неповнолітньої (молодшої за 18 років) особи і передбачають:

- Право на життя, виживання та розвиток.
- Право вимагати поваги до точки зору дитини та безумовного врахування її кращих інтересів.
- Право на ім'я, національну належність, свободу волевиявлення та доступ до інформації, що стосується дитини.
- Право жити в умовах рідної сім'ї або альтернативних умовах виховання та право спілкуватися з обома батьками (якщо це можливо).
- Право на охорону здоров'я і соціальне забезпечення (у т.ч. для дітей з вадами розвитку), право на отримання медичної допомоги, на освіту, відпочинок, культурний розвиток та заняття мистецтвом.
- Особливий захист передбачено для дітей біженців, неповнолітніх, які перебувають у закладах позбавлення волі, дітей, позбавлених свободи, а також дітей, які є жертвами економічної чи сексуальної експлуатації. ■

Дізнайся більше:
www.europarl.europa.eu/charter/default_en.htm
http://ec.europa.eu/justice/

Законодавство про сім'ю захищає дітей

Європейці стають дедалі мобільнішими. Чимало з них їдуть працювати, жити або навчатися до іншої країни ЄС. Одним з наслідків цього є збільшення кількості міжнаціональних шлюбів. Якщо така сім'я розпадається, діти в родині все одно зберігають свої права.

Після розлучення колишні чоловік та дружина можуть проживати у різних країнах. ЄС запровадив кілька ініціатив у галузі сімейного законодавства, спрямованих на покращення становища дітей, чиї батьки розлучені або живуть окремо.

Батьківські обов'язки

Законодавство ЄС запровадило загальні норми щодо розлучення та виконання батьківських обов'язків. Ці норми закону закріпляють право дитини підтримувати контакти з обома батьками після їхнього розлучення – навіть якщо батьки живуть у різних країнах. Ті самі положення закону стосуються й випадків, коли батьки проживали разом без оформлення шлюбу.

Норми ЄС також спрямовані на попередження можливостей викрадення батьками дітей та їх перевезення до іншої держави-члена ЄС. Відповідний закон надає судовим органам країни, в якій дитина проживала до викрадення, право винесення остаточної ухвали; крім того, зараз уже діють жорсткі норми, спрямовані на забезпечення повернення дитини до її домівки.

© Alexander Redmon

Здебільшого, діти мають право голосу під час судових слухань щодо їхньої подальшої долі, хоча остаточне право вирішення питання про доцільність врахування точки зору дитини з огляду на її вік або обґрунтованість заяв належить судді.

Матеріальна підтримка дітей

Якщо батьки розлучаються або живуть окремо, один з них має платити аліменти, тобто брати участь в оплаті витрат на проживання дитини, її харчування та придбання одягу. Проте не всі батьки поспішають надавати таку підтримку, через що їхні діти можуть зазнати фінансових труднощів.

ЄС пропонує запровадити норми, що дозволять визнавати ухвалу суду будь-якої європейської країни стосовно призначення аліментів. Тоді у тих, хто ухиляється від сплати аліментів, кошти будуть вираховуватися з їхньої заробітної платні або зніматися з банківських рахунків. ■

WOW

Детальнішу інформацію про вплив цивільного законодавства у питаннях шлюбно-сімейних відносин можна знайти на наступних веб-сторінках:
http://ec.europa.eu/civiljustice/parental_resp/parental_resp_ec_en.htm
http://ec.europa.eu/civiljustice/maintenance_claim/maintenance_claim_ec_en.htm

Деякі факти про 28 держав-членів ЄС

	Площа (тис. км²)	Населення млн осіб (2012)	Столиця
Австрія	84	8,4	Відень
Бельгія	31	11	Брюссель
Болгарія	111	7,3	Софія
Кіпр	9	0,86	Нікосія
Чеська Республіка	79	10,5	Прага
Данія	43	5, 6	Копенгаген
Естонія	43	1,4	Таллінн
Фінляндія	305	5,4	Гельсінкі
Франція	544	65, 4	Париж
Німеччина	357	81,8	Берлін
Греція	132	11,3	Афіни
Угорщина	93	10	Будапешт
Ірландія	70	4,6	Дублін
Італія	301	60,8	Рим
Латвія	65	2	Рига
Литва	65	3	Вільнюс
Люксембург	3	0,5	Люксембург
Мальта	0,3	0,4	Валлетта
Польща	313	38,5	Варшава
Португалія	92	10,5	Лісабон
Румунія	230	21,4	Бухарест
Словаччина	49	5,4	Братислава
Словенія	20	2	Любляна
Іспанія	505	46,2	Мадрид
Швеція	411	9,5	Стокгольм
Нідерланди	34	16,7	Амстердам
Сполучене Королівство	244	63	Лондон
Хорватія	56	4,4	Загреб

Примітка:
Джерело: Євростат http://epp.eurostat.ec.europa.eu
(1) * – Частка відновлюваних джерел енергії у загальному споживанні.
(2) Валовий внутрішній продукт (ВВП) є показником розвитку економіки країни. Він визначається як загальна вартість усіх

ВВП на душу населення у СКС (ЄС–27 = 100%) (2011)	Рівень безробіття (2012)	Відновлювані джерела енергії* (2012)	Користувачі мережі інтернет (2012)
129	4.7 %	30,5 %	80 %
119	8.2 %	5,1 %	81 %
46	12.4 %	13,8 %	51 %
94	13.6 %	4,9%	58 %
80	7.2 %	9,2 %	73 %
125	7.4 %	22,2 %	90 %
67	9.9 %	24,3 %	78 %
114		32,2 %	89 %
108	10.6 %	12,9 %	80 %
121	5.4 %	11 %	83 %
79	25.7 %	9,2 %	53 %
66	11.1 %	8,7 %	65 %
129	14.2%	5,5 %	77 %
100	11.2 %	10 %	58 %
58	14.3 %	32,6 %	72 %
66	13.3 %	19,7 %	65 %
271	5.4 %	2,8 %	91 %
85	6.6%	0,4 %	69 %
64	10.4 %	9,4 %	65 %
77	17.3%	24,6 %	55 %
49	6.7 %	23,4 %	44 %
73	14.5 %	9,8 %	79 %
84	9.4 %	19,8 %	72 %
98	26.1 %	13,4 %	67 %
127	8.0 %	48 %	93 %
131	5.8 %	3,8 %	93 %
109	7.7 %	3,2 %	84 %
61	18%	14,6%	59%

сукупно вироблених на території країни товарів і послуг мінус вартість товарів та послуг, спожитих для їх виробництва. В ЄС показник ВВП на душу населення визначається по відношенню до Стандарту купівельної спроможності (СКС), середнє значення якого по ЄС (ЄС–27) прийняте за 100. Якщо цей показник для певної країни є більшим за 100, тоді рівень ВВП на душу населення в цій країні визнається вищим за середній по ЄС, і навпаки. Основні показники визначені через СКС, тобто в одиницях єдиної валюти, що дозволяє уникнути розбіжностей, пов'язаних з різницею в рівнях цін в окремих країнах, й забезпечити значиме співставлення обсягів ВВП країн.

«Отже, ким ти хочеш стати у майбутньому?»

Доводилося таке чути, чи не так? Справді, молодих про це запитують постійно. Може, в тебе вже є чітке уявлення про те, ким хочеш бути? Чи відповідь на запитання залишено на потім? Як би не було, ось кілька ідей стосовно професій, які, ймовірно, користуватимуться попитом у майбутньому.

Галузь інформаційних і комунікаційних технологій (ІКТ) є чи не найширшою нішею працевлаштування в Європі. Попит на розробників комп'ютерних мереж, програмістів та спеціалістів із програмного забезпечення зростає і в приватному, і в державному секторі.

Населення Європи стає дедалі старішим, отже, збільшуватиметься попит на фахівців у сферах охорони здоров'я, опіки та медичних послуг.

Великий потенціал також мають нові технології – наприклад, біо- та нанотехнології. При цьому зберігатиметься потреба й у фахівцях з більш «традиційними» сферами спеціалізації: вчителях, пожежниках, офіцерах поліції, юристах, інженерах, науковцях і… перукарях.

Що б ти не обрав, кар'єра має відповідати твоїм навичкам, вмінню та інтересам. Не варто перейматися, що можеш зробити «хибний» вибір: сьогодні змінити сферу діяльності та пройти для цього відповідне навчання та підготовку значно простіше, ніж колись.

Що тобі відомо про навчання впродовж усього життя?

Після закінчення школи або вищого навчального закладу навчання не припиняється. Це процес тривалістю у ціле життя, впродовж якого ти зможеш удосконалювати свої знання та навички незалежно від віку. ЄС надає значні кошти на Програму навчання впродовж усього життя, аби її можливостями могла скористатися кожна людина на будь-якому життєвому етапі.

Дізнайся більше:
http://ec.europa.eu/research/index.cfm?lg=en&pg=who&cat=s
http://ec.europa.eu/education/index_en.htm

Європа потребує більше науковців!

Попит на вчених у Європі постійно зростає. Але чому водночас скорочується кількість молоді, яка бажає зайнятися науково-дослідницькою роботою та обрати для себе шлях вченого? Від молоді доволі часто доводиться чути, що наукою можуть займатися або генії, або ж «книжкові хробаки», що це занадто складно, нецікаво і просто «не круто». Втім…

По-перше, більшість людей навіть не здогадується, що займатися наукою цікаво. Так, без математики і фізики не обійтися, але ж наука має стосунок до кожного аспекту нашого життя. Європа потребує новаторів і винахідників – особливо сьогодні, коли нові технології розвиваються надзвичайно швидко. Отже, мабуть подумати над кар'єрою у науковому світі – не така вже й погана ідея. Якщо ти обереш такий шлях, це не означатиме, що решта твого життя пройде у затворництві в лабораторії без людських облич довкола. Навпаки: сьогоднішні науковці та дослідники користуються великим попитом, а відтак є дуже мобільними й можуть працювати практично в будь-якій країні на свій вибір. І ще: хочеш вір, хочеш ні, але наука – це чудова кар'єрна перспектива для жінки!

«Якщо плануєш на рік – сій збіжжя;
Якщо плануєш на десятиліття – саджай дерева;
Якщо плануєш на все життя – навчай та освічуй людей»
Китайське прислів'я, Гуаньцзи (бл. 645 р. до н. е.)

Дізнайся більше:
http://cordis.europa.eu/improving/fellowships/home.htm
http://cordis.europa.eu/fp7/home_en.html

MARIE CURIE ACTIONS

А це тобі відомо?

Спостерігається стрімке збільшення числа жінок-науковців, зайнятих у сфері промислових досліджень, яка відіграє життєво важливу роль у європейській науці, інноваціях та технологіях. На частку досліджень у промислових галузях припадає 50% усіх науково-дослідницьких робіт, що проводяться в Європі.

ЄС прагне перетворити Європу на світового лідера у галузі інновацій, але для цього необхідно забезпечити максимально повне використання сферою наукових досліджень своїх ресурсів і потенціалу. Однією з перешкод на шляху до цієї мети є недостатнє залучення жінок. У державних науково-дослідницьких установах – таких, як вищі навчальні заклади та науково-дослідницькі інститути – частка жінок-науковців становить 33%, але у сфері промислових галузевих досліджень цей показник складає лише 16%.

Дізнайся більше:
http://ec.europa.eu/research/science-society/index.cfm?fuseaction=public.topic&id=27

Відчуй смак того, що відбувається

Відкрий для себе неймовірні факти, цікаві події та витвори людського розуму, що абсолютно захоплюють дух. Усе це – у наукових центрах та музеях Європи!

Хоча наукові виставки були популярні в Європі вже з XIX сторіччя, масове відкриття наукових центрів та музеїв тут розпочалося лише у 70-х роках минулого століття. Сьогодні по всій Європі працюють сотні (якщо не тисячі) таких закладів популяризації науки, які притягують до себе мільйони відвідувачів. Ці популярні експозиції мають у своєму розпорядженні численні інтерактивні та інші практичні демонстраційні пристрої, завдяки яким кожен незалежно від його віку зможе знайти те, що його цікавить.

Студенти допомагають створювати БАЧЕННЯ морського майбутнього

Більшість світових судових верфей вже розробили концепції наступного покоління морських суден. Але як виглядатимуть судна через кілька десятиліть? Студентів європейських вищих навчальних закладів мореплавства залучають до роботи у мережі «мозкових центрів» VISIONS, щоб вони зробили свій внесок у розвиток сфери морських перевезень.*

Кожного року експерти у п'яти основних секторах сфери морських перевезень («Морські круїзні та рекреаційні перевезення», «Каботажні перевезення», «Перевезення внутрішніми водними шляхами», «Комерційні океанські перевезення», та «Інфраструктурна підтримка судноплавства») розробляють декілька сценаріїв розвитку ринків та суспільства. Після цього студентам пропонують доповнити сценарії в рамках конкурсу «Європейська ідея», який оголошують кожної осені й триває він до весни. За цей час студенти-учасники мають можливість дати волю своїй творчій фантазії. Кращі ідеї відбирають та передають на подальший розгляд експертами з судноплавства і морських перевезень. Автори трьох найкращих з них отримують приз «За кмітливість» від CESA (Співтовариства асоціацій європейських верфей). Усі проекти передають до європейської суднобудівної галузі, яка, за необхідності, далі розвиває ідеї спільно з колективами-ініціаторами.

Дізнатися більше про цю ініціативу та про те, як молодь Європи бачить майбутнє, можна на веб-сайті: www.maritime-visions.org

** Назва перекладається як "бачення"*

А це тобі відомо?

На ЄС припадає третина загальносвітового обсягу вироблених наукових знань; крім того, ЄС може з повним правом пишатися науковими досягненнями світового рівня у таких сферах, як охорона довкілля, медичні дослідження, транспорт, аерокосмічна та телекомунікаційна промисловість.

- ***Чи знаєш ти, що завдяки фінансованим Європейським Союзом проектам було розроблено важливі міжнародні стандарти? Наприклад, стандарт GSM, у якому працює твій стільниковий телефон. У Європі також створено двигуни внутрішнього згорання та письмові ручки.***
- ***Чи знаєш ти, що програмне забезпечення для комп'ютерної анімації, яке використовувалося, зокрема, при створенні таких повнометражних художніх і мультиплікаційних фільмів як «Шрек» та «Гаррі Поттер», також розроблялося саме в Європі?***

Європейські дослідники на марші

Наукові дослідження – основна рушійна сила економічного і соціального розвитку. Кожного дня нові наукові та технологічні відкриття змінюють на краще умови нашого життя і роботи. Завдяки висококваліфікованим науковим кадрам, багатому інтелектуальному потенціалу та ноу-хау Європа має солідну репутацію у світі наукових досліджень.

Європі вкрай важливо підтримувати та покращувати її, аби й надалі успішно конкурувати на міжнародному рівні.

Для цього ЄС надає можливості підготовки, свободи пересування та кар'єрного росту всім науковцям-дослідникам незалежно від віку, рівня досвіду чи громадянства. Для допомоги вченим у пошуку цікавих можливостей росту у будь-яких сферах досліджень та розвитку – починаючи від біопалив, сонячної та вітроенергетики, нанотехнологій, харчових та біотехнологій і закінчуючи змінами клімату, аерокосмічними і полярними дослідженнями – було створено **програму ім. Марії Кюрі.**

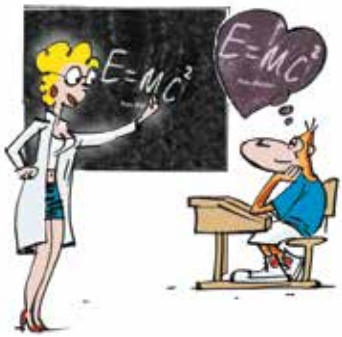

Для успішного виконання своєї роботи науковцю потрібна свобода пересування, тобто можливість вибору країни проживання і місця роботи. Вчені зі всієї Європи повинні мати можливість зустрічатися для співпраці та обміну думками, адже це необхідно також з точки зору вартості й складності сучасних наукових досліджень.

Дізнайся більше:
http://ec.europa.eu/research/mariecurieactions/index.htm

Перевір свої знання!

1. Хто з названих вчених займається дослідженням руху, сил та енергії?
А. Фізик Б. Хімік В. Біолог

2. Яку з зазначених нижче машин винайшов Іоганн Гутенберг?
А. Кулькову ручку Б. Друкарський верстат
В. Машину для очистки бавовни

3. Що означає термін «динозавр»?
А. Жахлива ящірка Б. Гігантська ящірка В. Древня ящірка

4. Який з названих вище інструментів використовується для вимірювання швидкості вітру?
А. Психрометр Б. Анемометр В. Барометр

5. Яка частина ока взагалі не має притоку крові?
А. Рогівка Б. Зіниця В. Сітківка

6. Хто має більше кісток?
А. Дорослий Б. Підліток В. Немовля

7. Нейтрон має…
А. Позитивний заряд Б. Негативний заряд В. Не має заряду

8. Що є легшим?
А. Холодне повітря Б. Гаряче повітря

9. Чому полуниця червоного кольору? Тому, що вона…
А. Поглинає червоне світло Б. Відбиває червоне світло

10. Яка планета має кільця?
А. Марс Б. Юпітер В. Сатурн

11. Яка з названих нижче планет є найдальшою від Сонця?
А. Земля Б. Меркурій В. Юпітер

12. Як називаються утворення, що підіймаються з підлоги печери?
А. Сталагміти Б. Сталактити

13. Що більше?
А. Тихий океан Б. Атлантичний океан
В. Континент Азія Г. Континент Антарктика

14. На скільки градусів обертається Земля за одну добу?
А. 90 Б. 180 В. 360

15. 9 травня Європейський Союз святкує день…
А. Європи Б. ЮНІСЕФ В. Червоного Хреста

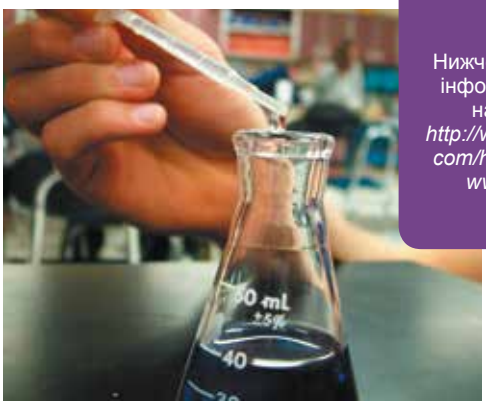

Це – цікаво!

Нижче – посилання на сайти з інформацією про деякі цікаві наукові експерименти:
http://www.stevespanglerscience.com/home/science-experiments
www.planet-science.com
(Планета науки)

Відповіді:
1-А 2-Б 3-А 4-Б 5-А 6-В 7-В
8-Б 9-Б 10-В 11-В 12-А 13-А
14-В 15-А

Конкурс серед молодих науковців Європейського Союзу

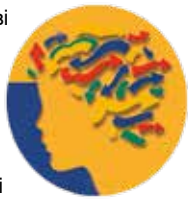

Щороку Європа відзначає свої кращі молоді наукові обдарування на Конкурсі молодих науковців. Його було започатковано за ініціативи Європейської Комісії для сприяння співробітництву між молодими вченими та надання їм можливості працювати під керівництвом найвидатніших вчених Європи. Конкурс, що є частиною програми «Наука та Суспільство» Сьомої Рамкової Програми з розвитку наукових досліджень, підтримує молодих дослідників у прагненні розвивати свою наукову кар'єру.

2012 року конкурс відбувся 21-26 вересня у Братиславі. Участь у ньому взяли 117 конкурсантів з 36 країн. На розгляд міжнародного журі було представлено 79 наукових проектів. Першу премію у розмірі 7000 євро отримали молоді вчені з Ірландії, Польщі та Австрії. Другу (5000 євро) – науковці зі Швейцарії, Німеччини та Данії, третю (3500 євро) – представники Естонії, Польщі та Білорусі. Було присуджено й низку додаткових призів, отже, загалом 16 переможців віком від 14 до 20 років розділили між собою суму в 66,5 тисяч євро за розробку перспективних інноваційних наукових проектів. ■

Лукаш Соколовський (20 років), Польща, перша премія, 2010 рік
Назва проекту : «Спосіб пошуку їжі мурахами виду Formica Cinerea»
Галузь знань: біологія

«Метою дослідження було визначити, як чорні піщані мурахи виду Formica cinerea знаходять їжу та чи вміють поширювати між собою інформацію щодо її якості. Спостереження за колоніями чорних піщаних мурах засвідчили, що вони використовують метод під умовною назвою «Масове поповнення». Мурахи створюють колону, що простягається від мурашника до місця, де є їжа. Вони використовують феромони для позначення дороги. Спостереження за мурахами, що проводились у спеціальному тераріумі (формікаріумі), підтвердили, що комахи здатні передавати інформацію про якість їжі. Вони також вміють «перемикатися» від їжі гіршої якості до кращої, хоча й роблять це повільно. Метод, що його використовують мурахи цього виду, не є найкращим, але він дозволяє уникати сутичок з іншим видом мурах, що живуть у тому ж середовищі та використовують гнучкіший спосіб пошуку їжі. Ось чому мурахи цих двох видів не конкурують та не воюють між собою».

Дізнайся більше:
http://ec.europa.eu/research/youngscientists/

Плекаючи спортивний дух

Брутальність під час спортивних подій – особливо на футбольних матчах – стала серйозною проблемою для багатьох країн Європи. Агресивна й деструктивна поведінка набуває різних форм – від спонтанних штовхань та бійок між окремими вболівальниками до серйозніших масових сутичок, що заздалегідь плануються добре організованими групами.

Спортивні змагання – це значно більше, ніж просто гра. Це також свято зміцнення соціальних зв'язків та взаєморозуміння між різними культурами і традиціями. Тому важливо забезпечити проведення таких подій у безпечних і сприятливих умовах.

Разом проти расизму у футболі

Кожного футбольного сезону Мережа FARE координує заходи проти расизму на футбольних стадіонах та довкола них по всій Європі, під час яких вболівальники, представники етнічних меншин та футбольні клуби спільно протидіють расовій дискримінації. Про діяльність FARE ти можеш дізнатися з таких веб-сайтів:

www.farenet.org (Футбол проти расизму у Європі)

www.kickitout.org (Кампанія проти расизму у футболі)

1995 року на стадіоні «Хейзель» спалахнула справжня війна між вболівальниками італійського «Ювентусу» та фанатами «Ліверпуля». У результаті трагедії загинуло 39 осіб – переважно прихильників італійської команди – та більше 350 отримали поранення. Це стало поштовхом до об'єднання європейських зусиль у боротьбі проти насилля у спорті. Враховуючи велику кількість вболівальників, які перетинають національні кордони заради відвідання найбільших спортивних подій, було запроваджено перелік загальних стандартів безпеки та забезпечення громадського порядку. Також було налагоджено співпрацю з питань обміну інформацією про потенційно небезпечних фанатів. Європейський Союз працює над розробкою законодавства для попередження правопорушень під час спортивних заходів. Належну увагу приділено освітньо-виховній роботі з молодими вболівальниками. ■

«Першим кроком у боротьбі з хуліганством мало б стати не тільки забезпечення чесної гри на полі, але й також запровадження більш жорстких правил поведінки вболівальників під час гри».
Джеремі, 20 років

«… І також треба бути жорсткішим стосовно хуліганів – особливо щодо помічених у цьому раніше. Якщо людина вже створювала проблеми у минулому, їй треба заборонити з'являтися на стадіоні».
Едуард, 20 років

ЄС: потрохи про все

Що таке Європейський Союз?

Європейський Союз (ЄС) – це родина демократичних європейських країн, котрі зобов'язалися спільно працювати заради миру і процвітання. ЄС – не держава, створена для того, щоб замінити собою існуючі країни. Він насправді унікальне утворення. Його держави-члени заснували спільні інституції та делегували їм певну частку свого суверенітету для того, щоб демократично, на загальноєвропейському рівні ухвалювати рішення з питань, що становлять спільний інтерес.

Історично корені Європейського Союзу сягають часів Другої Світової війни. Власне ідея об'єднання виникла через тверде бажання європейців ніколи більше не допустити таких жертв і руйнацій. На початку йшлося про співпрацю шістьох держав, переважно у сфері торгівлі та економіки. Тепер ЄС налічує 28 країн із загальною кількістю населення у понад 500 мільйонів і займається широким колом питань, що безпосередньо стосуються повсякденного життя його громадян.

Європа – це континент із різнобарв'ям традицій та мов. Але при цьому він також має спільні цінності – такі як демократія, свобода та суспільна справедливість. ЄС відстоює їх та всіляко сприяє розвитку співробітництва між народами Європи, забезпечуючи їхню єдність і, водночас, зберігаючи своєрідність кожного. ■

Поворотна точка для Європи

Новий Лісабонський договір робить ЄС демократичнішим і дозволяє європейським інституціям діяти злагодженіше задля більш оперативного ухвалення рішень. Зрештою, після шести років обговорень лідери ЄС зробили рішучий крок уперед, аби прийняти виклики, з якими стикається об'єднана Європа на світовій арені.

Лісабонський договір було підписано 27 державами-членами Європейського Союзу 13 грудня 2007 року. Він набув чинності 1 грудня 2009 року після ратифікації усіма країнами ЄС.

Навіщо був потрібен новий договір?

Європейський Союз змінився. Від 1951 року, коли було засновано Європейське Співтовариство, кількість держав-членів зросла з шести до 27 (станом на 2007 рік). Лише за останні дев'ять років їхня чисельність майже подвоїлася.

Так само швидко змінюється світ. Перед Європою постали важливі виклики 21 століття – економічна криза, зміни клімату, потреба стабільного та збалансованого розвитку, енергетична безпека та боротьба з міжнародною транскордонною злочинністю.

Країни ЄС, які разом працювали над Лісабонським договором, розуміли: чинні установчі договори вже нездатні забезпечити Європейський Союз інструментами, необхідними для протистояння цим викликам та їх подолання.

Отже, Лісабонський договір:

• вносить зміни до попередніх договорів ЄС та оновлює їх;

• бере до уваги той факт, що Європейський Союз зріс з шести держав-засновниць до 27 держав-членів, а також що протягом останніх 50 років відбулося багато інших змін;

• покращує інструменти для якомога ефективнішої роботи ЄС у 21 столітті;

• допомагає Союзу краще слугувати інтересам громадян, а їм самим надає право відверто висловлювати свої думки щодо європейських питань за допомогою нового інструменту – «Ініціативи громадян»;

• захищає права громадян через Хартію фундаментальних прав ЄС;

• зміцнює роль Європейського Парламенту та надає більшої ваги національним парламентам;

• робить ефективнішим процес ухвалення рішень на європейському рівні;

• допомагає ЄС говорити в один голос на міжнародній арені;

• запроваджує нові заходи для подолання нагальних проблем, які впливають на якість нашого життя: зміни клімату, транскордонну злочинність та енергетику;

• водночас Лісабонський договір захищає права кожної держави-члена ЄС, особливо у таких чутливих сферах як оподаткування та безпека. ■

Дізнайся більше:
http://europa.eu/lisbon_treaty/index_en.htm

Європейський Парламент: голос кожного

Європейський Парламент – це законодавчий орган ЄС, депутати якого обираються громадянами країн-членів ЄС кожні п'ять років для представлення їхніх інтересів.

З 1 грудня 2009 року, від набуття чинності Лісабонським договором, Європарламент отримав такі ж законодавчі повноваження, що і Рада Європейського Союзу. Відтоді вони спільно ухвалюють переважну більшість законів ЄС. Спільна законотворча діяльність двох інституцій поширюється, зокрема, на такі сфери як свобода, безпека та правосуддя.

Мартін Шульц
Президент Європейського Парламенту
Народився 20 грудня 1955 року
у Ешвайлері, Німеччина.

www.europarl.europa.eu

Президент Європарламенту Мартін Шульц з лауреатами молодіжної премії Шарлемань (European Charlemagne Youth Prize). Вересень 2012 р.

Рада Європейського Союзу: єдиний голос держав-членів ЄС

Кетрін Ештон, Високий представник ЄС із закордонних справ і безпекової політики на засіданні Ради ЄС, червень 2010 р.

Рада Європейського Союзу є основним органом ухвалення рішень, який координує загальну економічну політику ЄС та відіграє провідну роль у зовнішніх відносинах та безпековій політиці Європейського Союзу. Разом з Європейським Парламентом Рада ЄС виконує законотворчу функцію та ухвалює бюджет. До складу Ради ЄС входить по одному міністру від кожної з 28 держав-членів ЄС.

Залежно від порядку денного, у засіданнях Ради ЄС можуть брати участь міністри закордонних справ, міністри економіки та фінансів, міністри з питань сільського господарства тощо.

Рішення в Раді ЄС ухвалюють шляхом голосування. Кожна країна має певну кількість голосів, яка відповідає чисельності її населення. Найчастіше рішення у Раді ухвалюють так званою кваліфікованою більшістю, для якої потрібен визначений мінімум з кількості голосів, числа держав-членів та сукупної кількості їхнього населення. Однак такі питання як оподаткування, надання політичного притулку, міграція, зовнішня політика вимагають одностайності.

З 2014 року голосування кваліфікованою (подвійною) більшістю означатиме, що для ухвалення питання необхідна підтримка його 55% держав-членів ЄС, які представляють щонайменше 65% населення Європейського Союзу. Така простіша система ставить країни з меншою чисельністю населення на один рівень з більшими державами-членами ЄС.

Країни ЄС почергово головують у Раді Євросоюзу. Головування, або ж президентство, за ротацією переходить від однієї до іншої країни-члена кожні півроку. Держава, що головує в ЄС, веде засідання Ради та у координації з іншими державами-членами визначає їх порядок денний.

Однією з новацій Лісабонського договору є те, що у Раді ЄС з питань закордонних справ тепер постійно головує Високий представник Європейського Союзу з питань зовнішніх відносин і безпекової політики, який одночасно є Віце-президентом Європейської Комісії.

http://consilium.europa.eu

Європейська Комісія: плекаючи спільні інтереси

Європейська Комісія є вищим виконавчим органом ЄС. Вона представляє та захищає інтереси народів Європи в цілому і є незалежною від національних урядів.

Європейська Комісія ініціює проекти європейських законів, які передає на ухвалення Європейським Парламентом та Радою Європейського Союзу. Європейська Комісія також координує програми ЄС, представляє інтереси Європейського Союзу на міжнародній арені, забезпечує дотримання європейського законодавства усіма державами-членами ЄС та стежить за належним використанням бюджету. Європейська Комісія може притягувати порушників закону до відповідальності, позиваючись проти них (за необхідності) до Європейського Суду.

До складу Єврокомісії (або ж її Колегії) входить по одному представнику від кожної держави-члена ЄС.

Кандидатури Президента та членів Європейської Комісії узгоджують держави-члени, а затверджує їх Європейський Парламент. Зазвичай новий склад Комісії призначають на п'ять років, відбувається це через шість місяців після чергових виборів до Європарламенту. Теперішній склад Єврокомісії було призначено в лютому 2010 року.

Жозе Мануел Баррозу
Президент Європейської Комісії.
Народився 23 березня 1956 року
в Лісабоні, Португалія.

http://ec.europa.eu/index_en.htm

Європейська Рада

До складу Європейської Ради входять глави держав та урядів країн-членів ЄС: президенти та прем'єр-міністри. Вона визначає політичне спрямування та пріоритети Європейського Союзу.

Згідно з Лісабонським договором, Європейська Рада стала повноправною інституцією ЄС з чітко визначеною політичною роллю.

Відповідно, було створено нову посаду Президента Європейської Ради, який обирається строком на 2,5 роки. У листопаді 2009 року ним став колишній прем'єр-міністр Бельгії Герман Ван Ромпей, переобраний на другий термін у березні 2012–го. Президент головує на засіданнях Ради, спрямовує її роботу та представляє ЄС на найвищому рівні за кордоном. До набуття Лісабонським договором чинності у Європейській Раді головував керівник держави, яка на той час виконувала функції Президентства ЄС.

Герман Ван Ромпей
Президент Європейської Ради
Народився 31 жовтня 1947 року у Брюсселі, Бельгія.

http://www.european-council.europa.eu/

Європейська служба зовнішньої дії

7 липня 2010 року Європейський Парламент схвалив концепцію нового зовнішньополітичного органу в інституційній структурі Європейського Союзу – Європейської служби зовнішньої дії. Концепцію було запропоновано Високим представником ЄС із закордонних справ і безпекової політики Кетрін Ештон.

До створення цієї служби спонукали зміни, запроваджені Лісабонським договором, який суттєво посилив роль наднаціональних структур у закордонній політиці Союзу. Головним завданням Служби стало координування зовнішньої політики ЄС між його головними інституціями (Радою ЄС, Європейською Комісією, Європейським Парламентом) та державами-членами Союзу, а також дієва репрезентація Європейського Союзу в світі. При цьому контроль над програмами зовнішньої співпраці, політикою сприяння розвитку та політикою сусідства залишається, як і раніше, за Європейською Комісією. Європейська служба зовнішньої дії складається з центральної адміністрації та 140 Представництв ЄС за кордоном.

Кетрін Ештон
Високий представник ЄС
із закордонних справ і безпекової політики
Народилася 20 березня 1956 року в Апхолланді,
Велика Британія.

http://eeas.europa.eu/

Європейський Суд: забезпечення законності

Європейський Суд забезпечує єдине тлумачення й застосування законодавства ЄС всіма його країнами. Він уповноважений регулювати юридичні суперечки між державами-членами ЄС, його інституціями, компаніями й фізичними особами.

Розташований у Люксембурзі, Суд має у своєму складі по одному судді від кожної держави-члена. Судді обираються урядами країн ЄС на шестирічний термін.

Ухвали Суду є остаточними і не підлягають оскарженню національними судами будь-якої держави-члена ЄС.

www.curia.europa.eu

Європейська рахункова палата: забезпечення оптимального співвідношення ціни та якості

Діяльність Європейського Союзу фінансується за рахунок платників податків. Отже, громадяни мають право знати, чи належно використовуються їхні гроші. Розташована у Люксембурзі Рахункова палата здійснює контроль за використанням коштів бюджету ЄС. До її складу входять по одному представнику від кожної країни-члена.

http://eca.europa.eu/portal/page/portal/eca_main_pages/home

Інші інституції ЄС:

- *Комітет регіонів www.cor.europa.eu*
- *Європейський центральний банк www.ecb.int*
- *Європейський інвестиційний банк www.eib.org*
- *Економічний і соціальний комітет www.eesc.europa.eu*

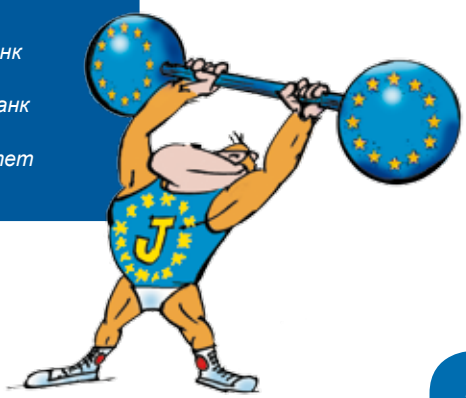

ЄС: хронологія створення

Процес формування Європейського Союзу розпочався після Другої Світової війни, ставлячи за мету забезпечити безпеку й процвітання повоєнної Європи. Сьогодні, більш ніж півсторіччя по тому, ця робота триває. Долучитися до неї може кожен європейський громадянин.

1946

Після завершення Другої Світової війни головною метою було встановлення миру поміж державами Європи.

1950

Декларація Шумана стала поштовхом до укладання у квітні 1951 р. Паризького договору, який заклав підвалини для створення Європейського Співтовариства вугілля і сталі. До нього увійшли шість країн: Бельгія, Франція, Італія, Люксембург, Нідерланди та Федеративна Республіка Німеччина. Співтовариство об'єднало їх на правах рівних партнерів, які співпрацюють у спільних інституціях.

1957

Бельгія, Франція, Італія, Люксембург, Нідерланди та Федеративна Республіка Німеччина підписали **Римський договір**, який проголосив утворення Європейського Економічного Співтовариства (ЄЕС) та Європейського Співтовариства з атомної енергії (ЄСАЕ, або Євратом). Було створено Спільний Ринок, у межах якого забезпечувався вільний рух товарів, послуг, капіталів і робочої сили.

1960

Утворено **Європейську асоціацію вільної торгівлі** (ЄАВТ), до складу якої увійшли західноєвропейські держави, що не належали до ЄЕС.

1968

Утворено **Митний Союз**, з появою якого було скасовано всі імпортні мита у торгівлі між шістьма державами-членами ЄЕС.

1979

Відбулися перші прямі вибори до Європейського Парламенту. Того ж року було створено ЄВС (**Європейську валютну систему**), покликану стабілізувати обмінні валютні курси.

1986

Ухвалено **Єдиний Європейський Акт**, яким 1 січня 1993 р. визначено кінцевим терміном завершення формування Європейського спільного ринку.

2009

2007

2002

2001

1999

1997

1992

1989

2009

Набув чинності **Лісабонський договір**.

2007

Лідери ЄС розпочали роботу над Лісабонським договором – реформаційним документом, покликаним замінити Конституційну угоду. Її було схвалено у 2004 р., але документ так і не набув чинності – проти проголосували на референдумах громадяни Франції та Нідерландів.

2002

У грошовий обіг введено **банкноти і монети євро** з одночасним поступовим виведенням з користування національних валют.

2001

Підписано **Ніццький договір**, яким передбачалося подальше реформування інституцій ЄС, закріплення основних громадянських прав, тісніша співпраця в галузях безпеки і оборони ЄС, а також між національними судовими системами у боротьбі зі злочинністю.

1999

У низці держав-членів ЄС запроваджено єдину грошову одиницю – **євро (€)**. На початку ані банкнот, ані монет євро не було – нова валюта використовувалася лише у безготівкових розрахунках.

1997

Підписано **Амстердамський договір**, спрямований на реформування інституцій ЄС.

1992

Укладено **Маастрихтський договір**, за яким Європейське Економічне Співтовариство перетворене на Європейський Союз (ЄС). Договір проголосив амбітні цілі: утворення до 1999 року єдиного валютного союзу, запровадження європейського громадянства, формування спільної політики у різних сферах (у тому числі, спільної зовнішньої та безпекової політики), а також співробітництво з питань внутрішньої безпеки.

1989

Падіння «залізної завіси» відкриває можливість об'єднання Європи. Це призвело до возз'єднання Німеччини 3 жовтня 1990 р. та до початку демократичних перетворень у країнах Центральної та Східної Європи.

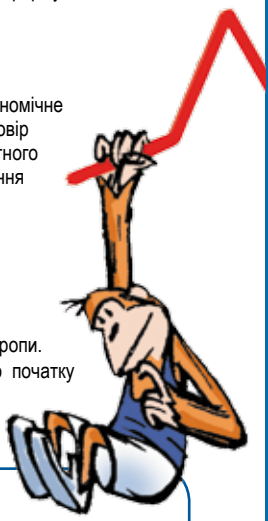

Дізнайся більше:
Більше фактів з історії ЄС можна знайти за адресою: http://europa.eu/abc/history/index_en.htm

Як все сталося?

Є вислів: «Рим не за день було збудовано». Те саме можна сказати і про Європейський Союз. Утворення, започатковане шістьма країнами у 1957 році під назвою «Європейське Економічне Співтовариств» й відоме сьогодні під назвою «Європейський Союз», запрошувало й продовжує запрошувати до себе нові держави, які бажають приєднатися до нього. Нижче представлено коротку історію розширення Європейського Союзу.

1957
Заснована 1957 року організація, відома сьогодні під назвою «Європейський Союз» (ЄС), на початку складалася з шести членів: Бельгії, Франції, Федеративної Республіки Німеччини, Італії, Люксембургу та Нідерландів.

1973
Приєднання Данії, Ірландії та Великої Британії.

1981
Греція стає членом ЄС.

1986
До ЄС приєднуються Іспанія та Португалія.

1987
Заявку на вступ до ЄС подає Туреччина.

1990
Після возз'єднання Німеччини колишня Німецька Демократична Республіка також інтегрується до ЄС.

1995
До ЄС приєднуються Австрія, Фінляндія та Швеція.

1999
Туреччина отримує підтвердження свого статусу країни-кандидата.

2003
ЄС отримує заявку на вступ від Хорватії.

2004
Найбільший етап розширення ЄС: державами-членами стають Кіпр, Чеська Республіка, Естонія, Угорщина, Латвія, Литва, Мальта, Польща, Словаччина та Словенія. Про свій намір приєднатися до ЄС оголошує колишня Югославська Республіка Македонія.

2005
Розпочинаються переговори щодо приєднання з Туреччиною і Хорватією.

2007
ЄС приймає до своїх лав Болгарію та Румунію, збільшивши кількість членів до 27 країн.

2010
Ісландія отримує статус кандидата на членство в ЄС.

2011
Завершено переговори про вступ Хорватії; розпочато переговори з Ісландією.

2012
Розпочато переговори про вступ до ЄС Чорногорії; Сербія отримує статус кандидата.

2013
1 липня Хорватія приєдналася до Євросоюзу, стала його 28 державою-членом. ■

«Євротариф»: коли мобілки стають справді мобільними

Сьогодні годі знайти того, кому не подобається користуватися стільниковим зв'язком. Єдине, що стримує – це користування мобільним телефоном за кордоном: чимала плата за «роумінг» (користування стільниковим зв'язком через закордонних партнерів твого національного оператора) до останнього часу неабияк стримувала бажання спілкуватися. Усе змінилося з набуттям 30 червня 2007 року чинності закону ЄС про зниження ставок роумінгу на 70% та встановлення граничних сум оплати викликів як з ЄС за кордон, так і у зворотному напрямку.

Згідно з новою системою «Євротариф», під час поїздки до іншої країни громадяни ЄС отримують коротке текстове повідомлення з інформацією про вартість дзвінків у цій країні.

До запровадження системи «Євротариф» вартість дзвінка до Німеччини під час перебування у Франції коливалась від 32 до 79 євроцентів в залежності від оператора зв'язку. Відтепер єдина вартість вихідного дзвінка з однієї країни ЄС до іншої встановлена на рівні 39 євроцентів за хвилину, а вхідного – 15 євроцентів за хвилину (звісно, не враховуючи ПДВ).

Спробуй!

Сьогодні усі оператори мобільного зв'язку країн ЄС зобов'язані пропонувати «Євротариф» своїм клієнтам, аби ті вже самі вирішували, приставати на пропозицію чи ні. Справа в тому, що деякі оператори країн ЄС зараз уже пропонують тарифи нижчі за мінімальні, визначені законом. ■

Як працює роумінг

Ти користуєшся роумінгом щоразу, коли телефонуєш з мобільного родичам чи друзям, перебуваючи за кордоном. При цьому ти користуєшся стільниковою мережею «іноземного» оператора мобільного зв'язку за згодою твого «домашнього» оператора, який, зазвичай, не надає послуг зв'язку в тих країнах, якими ти подорожуєш. Відповідно, іноземний оператор виставить рахунок за твої розмови твоєму національному оператору.

«Я користуюся своєю мобілкою щоразу, коли їду відпочивати, але довго на телефоні «не зависаю», користуюся ним лише, щоб повідомити батьків, що зі мною все гаразд. Для більш тривалих розмов використовую таксофони».
(Тетяна, 20 років)

Дізнайся більше:
http://ec.europa.eu/roaming

Символи ЄС

Європейський прапор

Прапор є символом не тільки Європейського Союзу, але й символом єдності країн Європи. Коло золотих зірок символізує солідарність і гармонію між народами Європи. На прапорі зображено 12 зірок, тому що цифра «дванадцять» традиційно вважається символом досконалості, повноти і єдності. З цієї причини прапор залишається незмінним незалежно від розширень ЄС.

«Єдність у різноманітті»

Таким є девіз Європейського Союзу. Він означає, що завдяки ЄС мешканці європейських країн єднаються у співпраці заради миру і добробуту, а численні культури, традиції та мови держав Європи є безцінною спадщиною європейського континенту.

Європейський гімн

Музика гімну взята з Дев'ятої симфонії, написаної у 1823 році Людвігом ван Бетховеном. У фінальній частині своєї симфонії Бетховен поклав на музику слова «Оди до радості», написаної в 1785 році Фрідріхом фон Шиллером. Цей вірш відбивав ідеалістичні погляди Шиллера на братерські стосунки між усіма представниками людської раси – погляди, які поділяв і Бетховен. У 1985 році гімн було схвалено президентами та главами урядів країн ЄС як офіційний гімн Європейського Союзу.

День Європи (9 травня)

9 травня 1950 року Роберт Шуман, що був на той час міністром закордонних справ Франції, вніс пропозицію об'єднати європейські держави. З цієї ініціативи, що отримала назву «декларація Шумана», бере початок процес об'єднання, який завершився створенням Європейського Союзу. Сьогодні 9 травня стало ще одним європейським символом (Днем Європи), який разом із прапором, гімном, девізом і єдиною валютою (євро) виражає політичну сутність Європейського Союзу. На день Європи проводять заходи, що зміцнюють єдність Європи та її громадян і зближують народи держав-членів ЄС.

Євро у Вашій кишені

Євро (€) – ймовірно, найбільш суттєве досягнення ЄС. Єдиною валютою вже користуються 17 держав-членів ЄС, у яких проживає загалом більше двох третин населення Європейського Союзу; решта країн мають змогу приєднатися до єврозони, як тільки їхня економіка буде готовою до цього.

Банкноти євро в усіх країнах ЄС виглядають однаково, а монети мають однаковий дизайн на одній стороні й національну емблему країни походження – на іншій.

Євро використовується в обігу в таких країнах-членах ЄС: Австрії, Бельгії, Греції, Ірландії, Іспанії, Італії, Люксембурзі, Нідерландах, Німеччині, Португалії, Словаччині, Словенії, Фінляндії, Франції, на Кіпрі, Мальті та в Естонії. ■

Роздивляючись карту

Карта – цікава річ, що може прислужитися у багатьох випадках: від позначення географічного розташування того чи іншого місця до ілюстрації розподілу мовних ареалів, шляхів міграції та навіть вивчення історії.

Карти Євросоюзу з часом зазнали суттєвих змін. Вони відтворюють еволюціонування ЄС від порівняно невеликого об'єднання з шести країн, які вперше створили у 1951 р. спільний ринок для власного вугільного та металургійного виробництва, до сьогоднішнього Союзу з 28 держав-членів, котрі співпрацюють між собою з широкого кола питань.

Отже, на карті Європи стає дедалі менше держав, які не є членами Європейського Союзу.

Повністю оточені державами-членами ЄС й дійсно європейські з усіх точок зору – географічної, історичної та культурної – Албанія, Боснія і Герцеговина, колишня Югославська Республіка Македонія, Чорногорія, Сербія та Косово* мають усі підстави прагнути приєднання до Європейського Союзу.

Далі на південний схід, у місці, де Європа єднається з Азією, знаходимо ще одне яскраве місце на карті – Туреччину. Бажання цієї країни отримати повноцінне членство у ЄС добре відоме й зараз є предметом переговорів. Нинішня Туреччина, що свого часу була серцем Османської імперії, значним чином вплинула на формування нашої спільної європейської спадщини. До початку XX сторіччя Туреччина була одним з найбільш авторитетних гравців на світовій політичній карті.

Південно-Східна Європа вже близько

Із Південно-Східною Європою Європейський Союз об'єднують віки спільної історії. З одного боку – Туреччина з її унікальним розташуванням, що зв'язує не тільки Європу та арабський світ, але також і Азію, поділяючи при цьому сучасні європейські цінності. З іншого боку – країни Західно-Балканського регіону, що не дуже добре відомі та яких не завжди добре розуміє решта держав Європи. Більшість західно-балканських країн входили до складу однієї держави: Югославії. У 1990-х роках історія регіону була позначена протиріччями та кровопролиттям внаслідок міжетнічних конфліктів. Але народи Західних Балкан єднають не тільки спільні цінності, але також спільна історична спадщина, яку вони ділять не лише між собою, а й з рештою європейських народів.

А це тобі відомо?

Мега-зірка турецької естради Таркан – один з небагатьох європейських популярних виконавців, яким вдалося піднятися на вершини чартів на трьох континентах, не співаючи англійською! Коли його найбільш відома пісня «Simarik» («Поцілунки») піднялася на вершини хіт-парадів, співак заявив:
«Це щось неймовірне. Спочатку я навіть не сподівався, що це насправді станеться – адже вся пісня турецькою, якою ніхто не знає ані слова. Втім, гадаю, це просто знак долі – адже мова поцілунків зрозуміла кожному».

Порт м. Дубровник (Хорватія)

Наприклад, багатюща культурна спадщина й краса хорватського Дубровника здобули місту не тільки славу, але й місце у списку об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО як одного з найкрасивіших міст Європи. Музика цього регіону подолала кордони й вилилась у неповторне звучання Балкан, завоювавши усю Європу як частина музики світу.

**Статус Косово визначено Резолюцією Ради безпеки ООН № 1244/99*

Фестиваль EXIT (рок-, електронної та танцювальної музики) – найбільший музичний захід Південно-Східної Європи, який проводиться з 2000 р. кожного липня на берегах Дунаю у сербському місті Нові-Сад – вже набув слави по всій Європі. У 2007 р. він отримав нагороду «Кращий європейський фестиваль» на Фестивальному конкурсі у Великій Британії.

© www.jblpro.com

Південно-Східна Європа – це регіон, де дається взнаки взаємовплив у всьому, починаючи від кухні й до одягу, від звичаїв до вірувань. Усе розмаїття тамтешнього життя є результатом змішання та взаємного проникнення культур. Візьмемо для прикладу місцеву кухню: кебаб, пироги з сиром або м'ясом, фаршированний перець, спеції – кожна з сучасних держав регіону заявляє про своє виключне вміння готувати «справжній» різновид страв, що давно вже стали звичними для Західних Балкан.

Рецепт печені по-балканському

2 ст. ложки оливкової олії
1кг баранячої лопатки, порізаної кубиками
150 г плодів гібіскусу їстівного
3 великі цибулини (нашаткувати кільцями)
1 зубчик часнику (товчений)
1 велика бляшанка консервованих помідорів
1 великий тонкошкірий лимон (порізати тонкими скибками й вийняти кісточки)
½ баклажану (без шкірки, порізати кубиками)
1 бляшанка яловичого бульйону.
Сіль, тим'ян та чорний перець за смаком

Влийте оливкову олію до жаростійкої каструлі та підігрійте її. Додайте баранину, цибулю, часник і обсмажуйте м'ясо, доки не зарум'яниться з усіх боків. Зріжте кінчики молодих плодів гібіскусу й додайте до каструлі. Далі додайте помідори, лимон, баклажан, яловичий бульйон, тим'ян, сіль та чорний перець. Тушкуйте на невеликому вогні впродовж принаймні однієї години – до готовності. Готова страва розрахована на 4 порції.

Сучасна Туреччина – ще один приклад «світового перехрестя». Країна, розташована на роздоріжжі між Європою та Азією, є не просто зв'язковою ланкою між різними політичними концепціями й торговельними традиціями. Теперішній Стамбул свого часу протягом 1000 років був столицею Східної Римської імперії, науковим, мистецьким і політичним центром. Давнє величне місто було центром тяжіння для турків Османської імперії, хрестоносців та різноманітних кочових племен із азійських степів, й тому перетворилося на величезну плавильню народів і культур.

Регіон Південно-Східної Європи має розмаїту історію, на хід якої вплинули майже всі європейські країни, завдяки чому він посідає особливе місце у загальноєвропейському середовищі. Культурна, географічна та історична близькість до держав-членів ЄС визначає важливість стабільності у цьому регіоні як запоруки стабільності у Європі в цілому.

Що далі?

Сьогодні всі країни Західно-Балканського регіону та Туреччина прагнуть членства у Європейському Союзі. ЄС усвідомлює вагомість економічного та політичного внеску, який можуть вони зробити своїм приєднанням. Євросоюз не змушений збільшуватися – він бажає збільшуватися, оскільки зацікавлений бачити Західні Балкани й Туреччину серед своїх членів. Адже це означатиме не тільки підвищення безпеки й стабільності, але також й активізацію обмінів, як комерційних так і людських. Саме тому ЄС протягом багатьох років не шкодує зусиль, часу та коштів, допомагаючи західно-балканським країнам у питаннях відбудови й примирення, а також сприяючи підготовці вступу Туреччини до ЄС.

© EC/EPA PHOTO/Kerim Okten

Стамбул, Туреччина

Європейський Союз стежить за подіями та реформами у тих державах, які відбулися дотепер та мають відбуватися у майбутньому. Хоча приєднання до ЄС – справа довгострокової перспективи, певних здобутків на шляху до цього вже досягнуто. Західно-балканські країни зробили свій вибір на користь Європи та спільного європейського проекту, адже бачать у цьому найкращий шлях до поліпшення стосунків із сусідами. Звісно, приєднання до ЄС закладе основи не тільки для побудови добрих міжетнічних стосунків та забезпечення релігійних свобод, але також і для економічного розвитку регіону. Цей процес просувається: Хорватія приєдналася до ЄС 1 липня 2013 року, з Чорногорією тривають переговори про вступ, колишня Югославська Республіка Македонія та Сербія мають статус країн-кандидатів.

© EC

Національний парк «Крка» (Хорватія)

Європейський Союз наголошує на рішучості підтримувати зусилля решти країн регіону у наближенні до ЄС. Ця підтримка забезпечується в рамках «Процесу стабілізації та асоціації», на якому й ґрунтується регіональний підхід ЄС до країн Західно-Балканського регіону. Він, зокрема, передбачає врахування національних особливостей кожної країни. Темпи подальшого просування західно-балканських держав у напрямку членства у ЄС залежать від їхніх зусиль та успішності у впровадженні реформ у себе вдома.

Правила гри

Правила гри під назвою «розширення» прості: аби бути готовою до приєднання, будь-яка європейська країна має виконати перелік заздалегідь визначених ЄС умов. Ці умови відомі під назвою **«Копенгагенських критеріїв»**. Але членство стосується не лише дотримання певних визначених правил, де б вони не були складені політиками – у Брюсселі чи Копенгагені. Ці критерії означають, що країнам-кандидатам доведеться вдосконалювати спосіб свого функціонування як держави, спрямувавши свій політичний, економічний та інституційний розвиток до основних цінностей ЄС – таких, як демократичне державне управління, верховенство права, повага до прав людини, захист прав національних меншин та запровадження повноцінної ринкової економіки. ЄС сприяє таким країнам у дотриманні цих критеріїв, надаючи фінансову та експертну допомогу. Висока результативність процесу винагороджується: що краще країна готується до майбутнього членства, то більше допомоги вона отримує.

© EC/EPA PHOTO/Kerim Okten

Стамбул, Туреччина

© EC/G.Solev

Соціальних захист літніх людей
(колишня Югославська Республіка Македонія)

Існують також певні додаткові обов'язкові умови, які стосуються західно-балканських країн. Це: а) регіональна кооперація та забезпечення добросусідських стосунків; б) повна співпраця з Міжнародним трибуналом у м. Гаазі, створеним для розгляду справ стосовно воєнних злочинів та геноциду; в) створення реальних можливостей для повернення тих, хто був змушений залишити свої домівки під час воєнних дій у 1990-х роках.

Стосунки Туреччини з Європейським Союзом завжди були у центрі уваги зовнішньої політики цієї країни. Туреччина подала заявку на вступ до тоді ще Європейського Економічного Співтовариства у 1987 році, утворила Митний Союз з ЄС у 1995 році та була визнана країною-кандидатом у 1999-му. Переговори з Європейським Союзом щодо вступу розпочалися 2005 року.

© EC

Мостарський міст (Боснія та Герцеговина).

Навіщо це ЄС?

Безперечно, для кожного громадянина Європи буде лише перевагою мати миролюбних сусідів зі стабільним демократичним державним устроєм та процвітаючою ринковою економікою. Вплив ЄС допоміг перетворити країни Центральної та Східної Європи на сучасні, життєздатні демократії. В останні роки ЄС посприяв старту перспективних реформ у регіоні Південно-Східної Європи. Політика розширення ЄС – це ретельно контрольований процес. Він допомагає здійснювати перетворення у тих країнах, що долучились до цього процесу, та спрямований на поширення миру, стабільності, добробуту, демократії, поваги до прав людини і верховенства права у всій Європі.

А це тобі відомо?

«Брати блюз» – актори Джеймс та Джон Белуші – нащадки іммігрантів з Албанії.

Першою дружиною, а ще найближчою довіреною особою, колегою Альберта Ейнштейна – і до речі, співавтором теорії імовірності – була Мілева Маріч родом з теперішньої Сербії.

Дражен Петровіч здобув славу у світі баскетболу під прізвиськом «Хорватський Моцарт».

Через кілька років після завершення надзвичайно успішної кар'єри зірки світового тенісу сербського походження Моніки Селеш міжнародне визнання отримали тенісисти з Сербії Єлена Янкович та Новак Джокович.

Свобода пересування

Принцип свободи пересування громадян є однією з основних свобод людини у Європейському Союзі. Це означає, що європейці можуть навчатися, подорожувати, працювати, виходити на пенсію або працювати добровольцями у будь-якій державі-члені.

А що ж ті, які проживають на «яскравих плямах» на карті? Чи можуть вони приїздити до нас так само просто, як ми можемо подорожувати їхніми країнами?

ЄС завжди бажав спростити можливості громадян Західних Балкан подорожувати Європою. Першим етапом стало 2008 року набуття угод про спрощення процедури видачі віз. Згодом, після виконання певних умов, усі західно-балканські держави отримали безвізовий в'їзд до Шенгенської зони: 2009 року – колишня Югославська Республіка Македонія, Сербія та Чорногорія, 2010-го – Албанія та Боснія і Герцеговина. ■

Представництво Європейського Союзу в Україні

Представництво Європейської Комісії в Україні було відкрито в Києві у вересні 1993 року. З 1 грудня 2009 року, після набуття чинності Лісабонським договором, воно стало Представництвом Європейського Союзу – одним зі 140 таких у світі.

Представництво має статус дипломатичної місії та офіційно представляє Європейський Союз в Україні.

Головою Представництва є нині Посол Ян Томбінські, який розпочав свою місію у вересні 2012 року.

Роль Представництва Європейського Союзу в Україні

Представництво ЄС є частиною Європейської служби зовнішньої дії. Відповідно, воно виконує три основні функції.

Координація. Представництво тісно співпрацює з посольствами та консульствами країн-членів з питань, які стосуються Європейського Союзу та його відносин з Україною.

Представлення інтересів ЄС. Представництво уповноважене представляти Європейський Союз на всіх заходах і в контактах з українськими офіційними особами та структурами.

Представництво ЄС є нині єдиним речником Євросоюзу в Україні. Воно уповноважене висловлювати його позицію з тих чи інших питань, у тому числі щодо відносин з Україною. Це спрощує роботу для представників органів влади та засобів масової інформації, які відтепер мають постійне й офіційне джерело інформації й коментарів з усіх питань, які стосуються ЄС та його відносин з Україною.

Дізнайся більше:
http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm
http://www.facebook.com/pages/Delegation-of-the-European-Union-to-Ukraine/126879227356714

Відносини між ЄС та Україною

Європейський Союз та Україна почали будувати свої відносини одразу по набутті Україною незалежності у 1991 р. На сьогоднішній день Україна є пріоритетним партнером Європейського Союзу в рамках Європейської політики сусідства та Східного партнерства.

Ключові дати у відносинах України та Європейського Союзу:

14 вересня 1992 р. — Перша зустріч Україна-ЄС на найвищому рівні (зустріч Президента України Л. Кравчука з Президентом Комісії Європейських Співтовариств Ж. Делором).

Вересень 1993 р. — Відкриття Представництва Європейської Комісії в Україні.

Березень-грудень 1993 р. — Переговори щодо Угоди про партнерство та співробітництво між Україною та ЄС на найвищому рівні.

10 листопада 1994 р. — Верховна Рада України ратифікувала Угоду про партнерство і співробітництво, якою визначаються основні пріоритети співпраці між Україною та ЄС.

5 вересня 1997 р. — Перший Саміт Україна-ЄС у Києві, який підтвердив європейський вибір України.

1 березня 1998 р. — Набула чинності Угода про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС.

12 травня 2004 р. — Схвалення Стратегії ЄС щодо Європейської політики сусідства, яка запропонувала Україні та ще 15 країнам-партнерам привілейовані відносини, побудовані на взаємному прагненні до спільних цінностей (демократія та права людини, верховенство права, ринкова економіка).

21 лютого 2005 р. — Рада з питань співпраці Україна-ЄС схвалює План дій Україна-ЄС.

23 грудня 2005 р. — Рада Європейського Союзу надала Україні статус країни із ринковою економікою.

Березень 2007 р. — Україна і Європейський Союз розпочали переговори щодо нової посиленої угоди, яку згодом було названо Угодою про асоціацію. Вона має замінити Угоду про партнерство та співробітництво.

1 січня 2008 р. — Набуває чинності Угода про спрощення процедури оформлення віз, яка полегшує отримання їх багатьма категоріями громадян України.

Травень 2008 р.

Розпочинаються переговори щодо створення глибокої і всеосяжної Зони вільної торгівлі між Україною та ЄС, яка є невід'ємною частиною Угоди про асоціацію, передбачає лібералізацію торгівлі товарами та послугами та інтеграцію України у внутрішній ринок ЄС.

20 березня 2009 р.

Європейська Рада затверджує нову ініціативу – Східне Партнерство. Воно є кроком до змін у відносинах ЄС з Вірменією, Азербайджаном, Білоруссю, Грузією, Молдовою та Україною. Східне партнерство передбачає якнайтісніше зближення країн-пратнерів з ЄС, аж до політичної асоціації та економічної інтеграції з ним.

23 листопада 2009 р.

На засіданні Ради з питань співробітництва між Україною та ЄС ухвалено Порядок денний Асоціації. У ньому визначено ключові пріоритети реформ, котрі Україні належить здійснити протягом наступних років для ефективної імплементації майбутньої Угоди про асоціацію.

1 грудня 2009 р.

Внаслідок набуття чинності Лісабонським договором Представництво Європейської Комісії стає Представництвом Європейського Союзу.

5 грудня 2010 р.

Україна офіційно завершила процес приєднання до Договору про заснування Енергетичного співтовариства ЄС – Верховна Рада ратифікувала відповідний протокол. Головною метою Енергетичного співтовариства є створення інтегрованого енергетичного ринку, посилення безпеки енергопостачання, забезпечення стабільної подачі електроенергії та мінімізація впливу на довкілля процесів, пов'язаних з енергопостачанням.

1 лютого 2011 р.

Україна стає повноправним членом Енергетичного співтовариства ЄС

15 грудня 2011 р.

На 15 саміті ЄС-Україна в Києві оголошено про завершення переговорів щодо Угоди про асоціацію.

19 липня 2012 р.

Завершено процес парафування Угоди про асоціацію.

10 грудня 2012 р.

Рада ЄС у своїх висновках щодо України підтвердила прагнення Євросоюзу до підписання Угоди про асоціацію. Водночас було заявлено, що це стане можливим після виконання Україною низки умов, що стосуються покращення ситуації з демократією та реформ. ■

Дізнайся більше:
http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/eu_ukraine/political_relations/political_framework/index_uk.htm

Он-лайн шопинг

Дедалі більше європейців купують товари та послуги через мережу Інтернет – це швидко й зручно, адже дозволяє одним рухом мишки порівняти ціни на товари десятків постачальників в усьому світі.

За даними Євростату станом на 2012 рік близько 60% громадян Євросоюзу купували чи замовляли товари і послуги у всесвітній мережі. Найбільші прихильники покупок онлайн – британці, за ними йдуть данці, шведи та німці.

Ти маєш знати, в кого купуєш

Важко завжди бути певним, в кого саме ти купуєш товари у кіберпросторі. Втім, поважні торговельні компанії, які шанують свою репутацію, завжди вказують на своєму веб-сайті контактні номери телефонів та поштову адресу. В ЄС надання такої інформації роздрібними торгівцями є обов'язковим. Практично кожен сайт дозволяє здійснити оплату кредитною карткою. Компанії, що займаються випуском кредитних карток, захистять тебе від шахрайських зловживань з електронними платежами.

«Якось я придбав якийсь товар через Інтернет, але отримав не те, що замовив. Товар я залишив – адже повертати його та вимагати назад гроші зайняло б дуже багато часу. Але в мене лишилося негативне враження про компанію-продавця». Александре, 21 рік

А це тобі відомо?

- ***Усі права звичайного покупця однаковою мірою діють також і у світі електронної торгівлі.***
- ***Завжди роздруковуй своє замовлення та надіслане електронною поштою підтвердження отримання замовлення (якщо це передбачено).***
- ***Не забувай про умови оплати і доставки: завжди перевіряй ці умови на сайті.***
- ***Веди записи замовлених тобою товарів та послуг.***
- ***Дані платіжної картки передавай лише з використанням протоколу захисту даних і ніколи – електронною поштою; ніколи не повідомляй свій PIN-код третім особам.***
- ***У ЄС покупцям, зазвичай, надається право протягом семи робочих днів скасувати своє онлайн-замовлення та вимагати від компанії-продавця повернення коштів.***
- ***Протягом 14 робочих днів покупець має право одноосібно розірвати укладену в Інтернет угоду про надання фінансових послуг.***
- ***Якщо не погоджено іншого, продавець повинен виконати замовлення не пізніше, ніж у 30-денний термін від дати отримання замовлення.***
- ***Ретельно перевіряй виписки по своєму картковому рахунку; пам'ятай правила повідомлення про шахрайські операції з картками.***

А яка реальна вартість покупки?

Якщо ти купуєш щось в мережі Інтернет, тобі, ймовірно, доведеться оплатити доставку товару. На веб-сайті повинно чітко зазначатися, коли буде здійснено доставку і скільки вона тобі коштуватиме.

Якщо ти купуєш товари на веб-сайті однієї з держав-членів ЄС, тобі доведеться додатково сплачувати податок на додану вартість (ПДВ) практично на всі товари. Ставки ПДВ у різних країнах ЄС відрізняються, тож не забудь уточнити, яку суму ПДВ тобі доведеться платити. Навіть якщо сума ПДВ вже закладена у ціну товару, буде корисно дізнатися точну суму податку на додану вартість з тим, аби можна було вибрати найкращі умови придбання.

Якщо ти купуєш товар у компанії, розташованої в ЄС, переконайся у тому, що вона готова здійснити доставку товару до твоєї країни. Приготуйся також до сплати вартості розмитнення товару після його надходження (ставки мита можуть виявитися дивовижно високими). ■

Найкращий спосіб контролювати власні фінанси – це підрахувати свої доходи протягом тижня або місяця та суми відповідних обов'язкових платежів. Склавши перелік усього, що ти придбав протягом тижня, ти побачиш, що більша частина грошей пішла на дрібнички, які потім годі й пригадати – хоча їх вартість, безумовно, позначилася на твоїх витратах. Як тільки ти це усвідомиш, тобі буде значно простіше визначати свої фінансові пріоритети, заощаджуючи на покупках, які насправді не так вже тобі й потрібні.

Велика приманка

Взяти кредит дуже просто, але за великою приманкою ховається ще більший «гачок»: відсотки, що їх доведеться платити за користування позиченими грішми, означають, що зрештою тобі доведеться виплатити значно більше, ніж ти позичав. При цьому суми відсотків, що їх ти виплатиш у підсумку за користування позикою та кредитними картками для оплати товарів у магазинах, можуть легко вийти з-під розумного контролю.

Купуючи за допомогою кредитної картки, дуже легко втратити контроль над розміром понесених витрат. Помітивши, що суми витрат стали надто великими, без зволікань займись розв'язанням цієї проблеми: спроба ігнорувати її з надією, що з часом «само собою вирішиться», не спрацює – борги мають звичку лише збільшуватися.

Потрапити у боргову яму може видатися жахіттям, але завжди є способи повернути собі важелі контролю за власними фінансами. Спершу оціни реальне становище, ретельно записавши усі борги. Далі зв'яжися з кредиторами, поясни їм ситуацію та запропонуй графік погашення боргів сумами, які ти реально можеш виплачувати – навіть якщо це буде лише маленький платіж щотижня або щомісяця. Більшість кредиторів з радістю пристануть на такі умови. Якщо ж ти ігноруватимеш їхні листи та дзвінки, прихильності у стосунках значно поменшає, а перед тобою виникне перспектива опинитися у списку ненадійних боржників.

Як розраховується річна відсоткова ставка (ARP)

Річна відсоткова ставка – це спосіб визначення вартості кредитної угоди з урахуванням відсотків за користування позикою та інших обов'язкових платежів. ARP дозволяє тобі легко підрахувати реальну вартість користування двома різними позиками. Зазвичай, що нижчою є ARP, то вигіднішими є умови кредитування, але інколи буває краще сплатити вищу ARP за короткострокову позику, аніж нижчу ARP по довгостроковому кредиту. При цьому найбільш важливо підрахувати загальну вартість користування позикою. Рішення про отримання кредиту можуть ґрунтуватися на розмірі ARP, але дозволь порекомендувати тобі заздалегідь підрахувати, скільки ти зможеш за це платити.

Банківські овердрафти

Банківські овердрафти бувають дозволеними та недозволеними. Дозволений овердрафт нерідко не передбачає сплати додаткової комісії, при цьому з банком заздалегідь обговорюються ліміт такого овердрафту та відсотки за користування ним. Недозволений овердрафт виникає, коли ти береш у банка більше грошей, ніж є на твоєму рахунку, без будь-якої попередньої домовленості про це. Відповідно, тобі доведеться сплатити пеню та підвищені відсотки за користування такою «недозволеною» сумою. Регулярні спроби «залізти» у недозволений овердрафт можуть погіршити твій кредитний рейтинг.

А це тобі відомо?

Не лінуйся рахувати!
В країнах ЄС багато супермаркетів та торговельних мереж пропонують свої кредитні картки, які нагадують банківські, але можуть використовуватися лише у цій конкретній торговельній мережі. Зазвичай за користування такими кредитними картками нараховують більш високі відсотки. Ось дивись: якщо ти користуєшся карткою магазину електроніки і купуєш телевізор вартістю 500 євро під 20% річних, то протягом року ти сплатиш не менше 100 євро у вигляді відсотків. А тепер подумай: чи не варто витратити ці 100 євро на щось інше?

Банківські кредитні та дебетові картки

При користуванні банківськими кредитними картками ти мусиш сплачувати мінімальний обов'язковий платіж, який складає певну частку від позиченої та використаної суми. Емітент картки встановлює щомісячні відсотки за користування кредитними коштами, які називаються «залишок заборгованості». Якщо ти регулярно та в повному обсязі виплачуєш свій залишок заборгованості кожного місяця – й чимало емітентів дозволяють робити саме так – відсотки за користування кредитними коштами не нараховуються. Якщо ж ти робиш лише мінімальний платіж, то зрештою тобі доведеться виплатити й величезні відсотки за користування кредитними грошима.

Кредитні картки, які використовуються ефективно, можуть стати справді корисним фінансовим інструментом, але якщо ти сплачуєш лише мінімально потрібну суму щомісячного платежу – бережися!

Дебетові картки є найбільш безпечним способом контролювати власні фінанси. Якщо ж ти збираєшся обговорити з банком умови овердрафту – обов'язково перевір суму відсотків за користування ним. У випадку постійного користування можливістю овердрафту ти ризикуєш сплатити дуже значні відсотки.

Твоя кредитна історія

Позикодавець має зібрати усю інформацію про твою кредитну діяльність, зокрема:

• відомості про позики, які ти брав у минулому, в т.ч., інформацію про своєчасність їх повернення (або проблеми з цим);

• дані про загальну суму твоїх поточних кредитних зобов'язань;

• інформацію про усі запити щодо одержання позик, зроблені тобою у минулому, а також про те, чи були твої запити задоволені, або тобі було відмовлено.

Коли ти звертаєшся по позику, кредитна установа вивчить твою кредитну історію та включить результат аналізу у свій висновок про надання (або ненадання) позики. Якщо в минулому тобі доводилося оголошувати свою неплатоспроможність або тобі неодноразово відмовляли у наданні позики, шанси відмови в подальшому збільшуватимуться.

Перш ніж позичати гроші на оплату існуючих боргів, добре подумай: додаткове позичання може затягнути тебе у глибший вир проблем. Тут можуть стати у нагоді фінансові консультанти.

Отримай копію звіту про результати аналізу твоєї кредитної історії перед тим, як звернутися по позику, або якщо тобі було відмовлено у наданні позики. Якщо маєш «погану» кредитну історію, варто її покращити, взявшись вчасно сплачувати свої рахунки. Якщо ж зазначена у звіті інформація є неправдивою чи застарілою – ти можеш запропонувати виправити невідповідні дані.

Бережи своє «фінансове здоров'я» змолоду

Перш ніж звернутися за позикою:

- Проведи фінансову самоперевірку: чи можеш ти зараз дозволити собі таке додаткове фінансове навантаження?
- Чи перевірив ти повну вартість позики?
- Чи всі надписи маленькими літерами внизу сторінок кредитної угоди ти прочитав і зрозумів? ■

«Як на мене, кредитні картки сприяють надмірним витратам, адже вони дають відчуття упевненості, що в тебе завжди є гроші».
Хадріен, 18 років

«Свою кредитну картку я використовую для придбання харчових продуктів та замовлення квитків на літак в Інтернет».
Енрік, 23 роки

Детальніше про це:
www.moneysavingexpert.com

Слова, малюнки, звуки – у книжках і газетах, з телеекранів і радіо передач, на компакт-дисках та з твого MP3-плеєра, дедалі частіше з екрана твого комп'ютера та стільникового телефону… Вони всюди. Завдяки різним засобам інформації та комунікації ми можемо спілкуватися між собою, продавати та купувати товари та послуги, або шукати інформацію, необхідну нам у житті, для навчання чи роботи. А ще завдяки ним ми розважаємося самі та розважаємо інших, підтримуємо контакти з друзями і членами родини, зустрічаємося з новими людьми, обмінюємося інформацією та ідеями про будь-які аспекти життя – чи йдеться про африканського мурахоїда, чи про технологічні особливості процесу бродіння; обговорюємо такі теми, як здоров'я, кохання, гроші, політика.

Знати, як користуватися засобами аудіовізуальної інформації, - обов'язково

Саме через різноманіття сучасних засобів аудіовізуальної інформації мати «аудіовізуальну» грамотність просто необхідно. Вміння користуватися ними означає «здатність аналізувати та оцінювати зображення, звуки та текстові повідомлення в цілях ефективного використання наявних засобів аудіовізуальної інформації для ефективної передачі ідей».

Пошук, аналіз та оцінка інформації

Люди, що вміють користуватися засобами аудіовізуальної інформації, сповна користуються таким чином сучасними технологіями – у тому числі пошуковими можливостями для віднайдення та відтворення потрібної їм інформації з метою її подальшого аналізу, опрацювання та поширення.

Через великі обсяги інформації, яку можна сьогодні отримати з багатьох джерел, украй необхідно вміти відрізняти добру, достовірну та цінну інформацію від ненадійної, неправдивої або упередженої. Адже кожна особа чи організація, яка поширює інформацію, має власні інтереси, а відтак – й упередженість. Компетентна людина зможе відчути цю упередженість та певну зацікавленість постачальника інформації (як тепер кажуть – «контенту»). Наприклад, якщо хтось дуже знаменитий закликає тебе голосувати за певного кандидата або придбати певний товар – це ще не означає, що саме так необхідно вчинити. Люди, освічені в питаннях засобів аудіовізуальної інформації, критично дивляться на навколишній світ – особливо якщо їм намагаються «згодувати» політичну або комерційну рекламу – та завжди приймають власне рішення!

Будь обережним!

Засоби аудіовізуальної інформації дають нам безліч можливостей спілкування – але також несуть із собою певні небезпеки та ризики. Ті, хто купують або спілкуються з незнайомцями в Інтернеті, можуть легко стати жертвами шахраїв. Дехто використовує Інтернет, аби шкодити молоді. Отже, грамотність у використанні засобів аудіовізуальної інформації також означає вміння захисти себе під час користування цими засобами.

Детальніше про це:
Європейський портал Інтернет-безпеки
www.saferinternet.org
www.getsafeonline.org

Обмін ідеями

Сучасні засоби аудіовізуальної інформації дають нам нові потужні можливості творчого та художнього обміну ідеями та поглядами через слова, зображення або музику. Ці «нові» інструменти комунікації також стають дедалі важливішими у забезпеченні наших демократичних прав і виконанні громадянських обов'язків. Освічені у питаннях використання засобів аудіовізуальної інформації люди знають, як ефективно та творчо користуватися ними для досягнення згаданих цілей.

Поширення аудіовізуальної грамотності

Європейські уряди, заклади освіти, приватні компанії та неурядові організації пропонують цілий спектр ініціатив з підвищення громадської освіченості в питаннях використання засобів аудіовізуальної інформації. Європейська Комісія співпрацює з освітніми закладами, провайдерами контенту, громадськістю та групами захисту споживачів з питань розробки пропозицій та програм підвищення громадської освіченості в питаннях використання засобів аудіовізуальної інформації у країнах ЄС. ■

«Гадаю, аудіовізуальні засоби масової інформації подають новини таким чином, щоб викликати емоційну реакцію людей. Мені здається, що новини повинні бути об'єктивними. Як на мене, найбільш об'єктивними є друковані ЗМІ. Новин в Інтернет взагалі не читаю».
Сесіль, 19 років

«Ми довіряємо лише державним каналам й офіційним сайтам – приватні необ'єктивні».
Джорджія та Шарлотта, 18 років

Британські ініціативи

Питання грамотності у користуванні засобами аудіовізуальної інформації вже багато років входить до навчальних програм шкіл Великої Британії. 2004 року БіБіСі, Британська рада рейтингу кінопродукції, Британський інститут кінематографії, телеканали «Channel 4» та ITV, Освітня асоціація ЗМІ, Британська кінематографічна рада та Skillset створили Робочу групу з питань аудіовізуальної інформаційної грамотності.
www.medialiteracy.org.uk/taskforce

Дізнайся більше:
http://ec.europa.eu/culture/media/
www.euromedialiteracy.eu

Мільйони хлопців і дівчат блукають сторінками Інтернету з метою навчання й просто задля задоволення. Але сучасні цифрові технології та нові носії аудіовізуальної інформації несуть не тільки зиск, а й чимало небезпеки. Сьогоднішні ризики в мережі Інтернет стосуються безпеки, вірусів, доступу до небажаної інформації, викрадення особистих даних та потенційно небезпечних контактів з незнайомцями.

У світовій павутині можна знайти тисячі чат-румів, які дозволяють миттєво обмінюватись повідомленнями. Так, чат-руми – це цікаво і весело, але анонімність їхніх учасників також приховує певну загрозу.

Наскільки ти вмієш користуватися чатом?

Якщо ти належиш до мільйонів хлопців і дівчат, які спілкуються у чат-румах та з допомогою програм миттєвого обміну повідомленнями – дозволь дати тобі кілька порад, що допоможуть приймати безпечніші рішення. Безпечно спілкуватися буде просто, якщо ти пам'ятатимеш про наступне:

• Ті, з ким ти зустрічаєшся лише «у мережі», насправді можуть виявитися дещо інакшими чи зовсім не такими, як вони про себе розповідають.

• Спілкуючись, ніколи не повідомляй особистої інформації: адреси електронної пошти, домашньої адреси, номеру школи або училища, або номеру телефону.

• У тебе є всі права і можливості припинити спілкування, якщо воно викликає у тебе відчуття дискомфорту, лякає або якщо ти просто не бажаєш продовжувати розмову з цією людиною. Заблокувати таку людину нескладно.

• Ніколи не повідомляй особистих даних про членів своєї родини, друзів чи інших відомих тобі людей.

• Ніколи не домовляйся про приватну зустріч із незнайомцями, з якими спілкуєшся онлайн. Якщо ж зустрітися необхідно – завжди домовляйся про зустріч у людному місці. Приходь на зустріч обов'язково з кимось із батьків чи знайомих тобі дорослих, яким можеш довіряти.

Виявивши під час спілкування в Інтернеті щось, що тебе турбує, не кидайся одразу реагувати на це. Збережи або роздрукуй файл, вийди з Інтернету та повідом про це батьків або дорослих. Якщо до тебе у знайомі набивається хтось, хто, на твою думку, може бути небезпечним – запиши дані (нік) цієї особи, час, коли відбувся контакт та одразу повідом когось із дорослих.

«В мене є кібер-друзі з інших країн. Спілкуватися з ними цікаво – так я дізнаюся про життя у їхніх країнах». Шарлін, 18 років

А це тобі відомо?

Якщо бажаєш опублікувати будь-які зображення свого друга чи подруги, члена родини або однокласника – навіть просто в Інтернеті – спершу обов'язково спитай дозволу на це в того, чию фотографію ти збираєшся розмістити. Найбезпечніше взагалі не завантажувати фотографії в Інтернет – натомість краще зберігати їх виключно для твоїх особистих потреб. Пам'ятай: як тільки ти завантажиш якусь фотографію до Інтернету, вона перестане бути приватною власністю, тож контролювати її подальшу долю ти не зможеш.

Сестра чи брат потрапили в халепу?

В Інтернет щоразу виходять все молодші й молодші покоління. Якщо ти непокоїшся про свою сестру або брата – негайно повідом про це дорослих. Ось деякі ознаки, при появі яких занепокоєння може бути виправданим:

- Вона(він) допізна просиджує у мережі?
- Багато часу «сидить в Інтернеті» (більше двох годин на день не включаючи часу, витраченого на підготовку домашніх завдань)?
- Вона(він) блукає мережею переважно наодинці?
- Проводить чимало часу у чатах?
- Неохоче розповідає про свої подорожі всесвітньою павутиною?

«В чаті я спілкуюся лише з тими, кого знаю особисто. Думаю, що дружба онлайн несправжня, бо тоді ми ведемо себе не так, як у реальному житті».
Брайс, 18 років

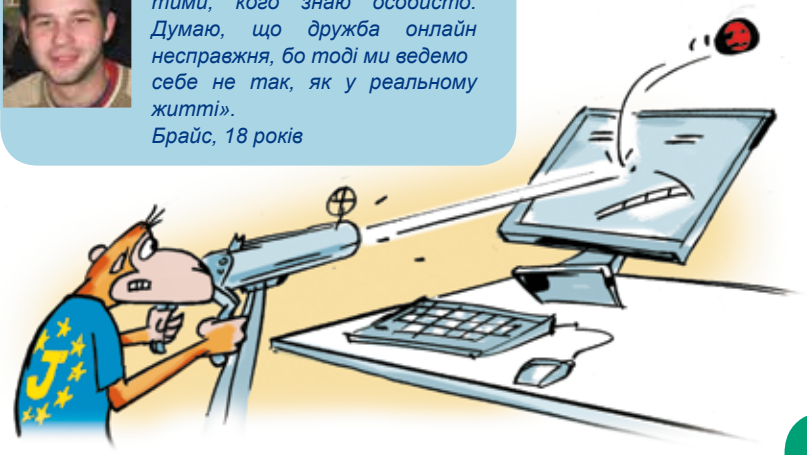

Захисти себе від кіберзлочинності

Щодня хтось стає жертвою кіберзлочинців, які діють або самостійно, або у складі організованих кримінальних груп. Ці аферисти спеціалізуються на шахрайстві та крадіжках: йдеться про підробку кредитних карток, викрадення особистих даних чи фішинг.

Інтернет революціонізував способи, в які люди спілкуються, працюють, взаємодіють з органами державної влади, вчаться та розважаються. Разом із цим, світова павутина – це місце, де кіберзлочинці, оснащені засобами електронного шахрайства та досконалим «кримінальним» програмним забезпеченням, можуть викрасти твої особисті дані просто з Інтернету, або через стільниковий зв'язок.

Твоя перша лінія захисту

Потенціал кіберзлочинності майже так само безмежний, як і кордони кіберпростору. Знання – твоя перша лінія захисту. Ось кілька прикладів того, що може відбутися:

Потенціал кіберзлочинності майже так само безмежний, як і кордони кіберпростору

- **Шахрайство з кредитними картками** – хтось викрадає твою кредитку або її номер та потім їх використовує. Сьогодні це може включати в себе «скіммінг», тобто використання високотехнологічного пристрою, який дозволяє зчитувати дані кредитної картки й отже, уможливлює створення її копії.

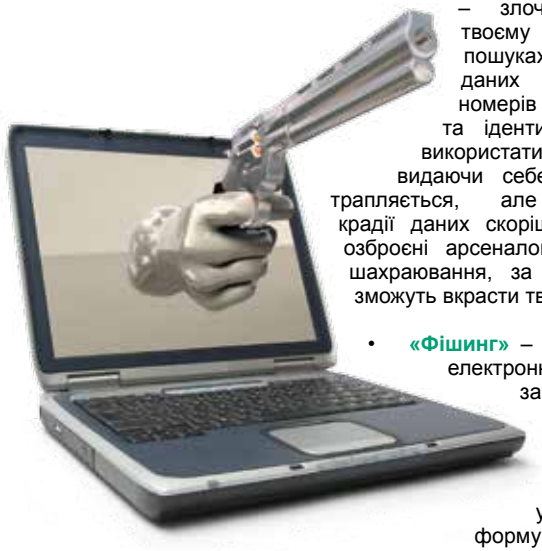

- **Крадіжка особистих даних** – злочинець порпається у твоєму кошику для сміття у пошуках банківських виписок, даних про виплату премій, номерів телефонних карток та ідентифікаційного коду, аби використати цю інформацію, видаючи себе… за тебе. Це досі трапляється, але сучасні витончені крадії даних скоріше за все вже будуть озброєні арсеналом електронних засобів шахраювання, за допомогою яких вони зможуть вкрасти твої дані у кіберпросторі.

- **«Фішинг»** – це використання листів електронної пошти для того, щоб заманити користувача на підставний веб-сайт замість того, куди той збирався потрапити, аби користувач ввів у схожу на справжню форму реєстрації свої особисті дані.

- **Переслідування неповнолітніх** – використання Інтернет-чату для пошуку можливостей схиляти дітей або підлітків до сексуальних стосунків.

Кіберзлочини призводять до серйозних фінансових втрат з боку жертв, страхових компаній, банків та інших установ. Є ще одна ціна, яку доводиться платити споживачам – це втрата віри у здатність Інтернету та мобільних телекомунікаційних мереж пропонувати товари та послуги належної якості.

Кожного дня мільйони європейців заходять в Інтернет не лише для того, щоб купувати книги, квитки, відео-диски, але й для здійснення електронних платіжних операцій, в тому числі, за допомогою інтернет-банкінгу. Для таких операцій вкрай важливо забезпечити безпечну передачу даних. Проблема полягає у тому, що загроза кіберзлочинності залишається непомітною доти, доки не станеться злочин, тобто рівень занепокоєння громадян щодо захищеності їхніх особистих даних нерідко не відповідає рівню заходів щодо захисту інформації, яких вживають уряди.

«Мені доводилося отримувати електронні листи із запитами про дані мого банківського рахунку, але я був обережним й ігнорував їх».
Джаорі, 24 роки

Як мені захиститися від кіберзлочинності?

- *Двічі подумай перш ніж передавати свої особисті дані: хто їх зберігатиме? Чи будуть вони зберігатися та використовуватися відповідально, чи стануть загальнодоступними? Зберігаючи контроль над своїми даними, ти попередиш їх потрапляння у «нечисті» руки.*
- *Користуйся веб-поштою. Зареєструйся на безкоштовному сайті веб-пошти (наприклад, такому як hotmail, yahoo чи gmail) й користуйся адресою, з якої не можна дізнатися твого справжнього імені чи місця проживання.*
- *Зберігай обережність, погоджуючись приймати файли «cookies» – маленькі шматочки спеціального коду, що їх веб-сайти завантажують на твій комп'ютер кожного разу, коли ти відвідуєш сайт, аби розпізнати тебе під час наступного візиту. Зазвичай «cookies» безпечні, але інколи вони можуть містити небезпечні елементи, здатні розповісти про тебе більше, ніж ти думаєш.*
- *Заблокуй використання спливаючих вікон у своєму інтернет-браузері – вони не лише дратують, але також можуть містити небезпечні компоненти, здатні знешкодити систему безпеки твого комп'ютера.*
- *Будь-які рахунки, виписки чи інші документи, які містять особисту інформацію про тебе, перед викиданням у сміття розривай чи розрізай на дрібні шматочки.*
- *Регулярно перевіряй свою кредитну історію, аби упевнитися, чи немає там відкритих на твоє ім'я рахунків або кредитних карток, про які тобі нічого не відомо.*
- *Захисти свій комп'ютер, встановивши на ньому антивірусне програмне забезпечення та міжмережевий екран, який працюватиме «сторожем», попереджуючи будь-які спроби через мережу проникнути до твого комп'ютера без твого дозволу.*
- *Не користуйся одним паролем для кількох облікових записів. Користуйся різними паролями, зроби паролі складними для випадкового підбирання шахраями. Для цього включай у них цифри, літери та особливі знаки – це дозволить підвищити надійність паролю.*
- *Не залишай свої особисті дані в Інтернеті. Якомога пильніше контролюй усі компоненти своїх особистих даних.*
- *Своїх інтернет-друзів краще «тримати в мережі». Не варто зустрічатися з незнайомцями без супроводу когось із дорослих, якому ти довіряєш.*

Дізнайся більше:
http://europa.eu/legislation_summaries/information_society/index_en.htm,
www.privacyinternational.org

Небезпечні товари

Як вчинити, дізнавшись, що іграшка твоєї молодшої сестрички чи братика має відокремлювані деталі, які малеча може проковтнути? А що робити, коли у придбаного пристрою пошкоджена електропроводка і це загрожує ураженням електрострумом, пожежею чи опіками?

У цих випадках тобі слід припинити користуватися таким товаром, покласти його у безпечне місце та негайно повідомити про цю проблему. Але як?

Бити тривогу!

Перший спосіб – негайно зателефонувати, написати чи надіслати електронного листа виробникові товару або до крамниці, де придбано небезпечний товар. Виробники та продавці товарів відповідають за їх безпечність і повинні вживати певних заходів при виявленні небезпеки.

Коли виробники чи державні установи встановлюють небезпечність того чи іншого товару, вони мають вжити заходів, щоб захистити споживачів:

- якщо ризик шкоди невеликий – розсилають попередження про ризик використання товару та оприлюднюють правила безпечного користування ним;
- якщо ризик серйозний – товар можуть вилучити з ринку та відкликати вже продані екземпляри.

Детальніше про це: http://ec.europa.eu/consumers/cons_safe/index_en.htm

Інформування про небезпечні товари

Оскільки Євросоюз та уряди країн-членів ЄС несуть спільну відповідальність за безпеку споживачів, усі 28 країн-членів ЄС, а також Ісландія, Ліхтенштейн та Норвегія запровадили Європейську систему швидкого попередження про небезпечні споживчі товари (RAPEX).
Дізнавшись про небезпечний товар, відповідне національне відомство за допомогою системи RAPEX негайно надсилає Європейській Комісії звіт (який називається повідомленням). Співробітники Єврокомісії, які відповідають за безпеку споживачів, перевіряють достовірність цієї інформації, а потім поширюють її серед своїх колег у 31 країні. Система RAPEX допомагає вживати в усіх країнах, в яких діє ця система, заходів щодо попередження чи обмеження маркетингу або використання небезпечних товарів. ■

http://ec.europa.eu/rapex

Що на етикетці?

Ти коли-небудь роздивлявся етикетки усіх харчових продуктів, які ти купуєш? Здається, що з року в рік вони стають дедалі більшими. Насправді так і є, адже в більшості країн встановлено чіткі рекомендації стосовно інформації, яку виробники зобов'язані надавати споживачеві. Етикетка має містити інформацію про термін придатності товару, його походження, яким чином його слід зберігати або готувати і, насамперед, які компоненти він містить. Ця інформація особливо важлива для людей, які страждають на алергію.

На території ЄС усі етикетки стандартизовані. Це означає, що вони однакові, незалежно від того, в якій країні ти зараз знаходишся.

Яку інформацію можна знайти на етикетках в країнах ЄС?

- Якщо продукти харчування містять інгредієнт чи речовину, яка може викликати алергічну реакцію, це має бути зазначено на етикетці.
- Інгредієнти вказують у порядку зменшення їхньої кількості у даному продукті. Виробник має зазначити все: від води до харчових добавок.
- Щоб уникнути нездужання, перевірте дату, наприклад: «Вжити до…» або «Продукт придатний до споживання до…».
- Поживні характеристики містять інформацію, наприклад, про енергетичну цінність продукту, білки, вуглеводи, жири, клітковину, натрій, вітаміни та мінерали, які містяться у продукті. Ця інформація не є обов'язковою у ЄС, якщо не йдеться про наявність калорій чи поживних речовин певного продукту.
- На етикетці має міститись інформація про товаровиробника, щоб споживачі мали можливість отримати додаткові відомості про продукт чи поскаржитися на нього.
- Картинки на етикетах повинні бути точними. Наприклад, на йогурті, в якому замість справжньої малини використовується штучний ароматизатор, не можна зображувати кошик з ягодами.
- Деякі харчові продукти мають «географічну прив'язку». Наприклад, пармською шинкою можна називати лише шинку, вироблену в Італії у місті Парма.

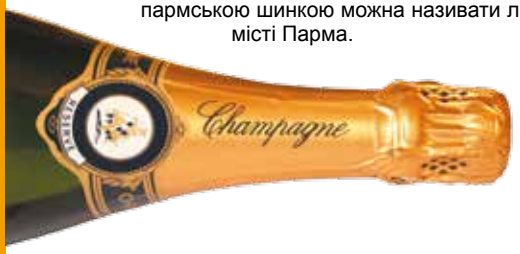

Маркування та алергія

Приблизно 2% усіх дорослих та 5% усіх дітей страждають від певної форми харчової алергії. Важкі форми алергії на продукти харчування можуть навіть призвести до смерті. За законодавством ЄС на етикетці необхідно вказувати усі інгредієнти та речовини, які використовуються у процесі виробництва. До найпоширеніших інгредієнтів, які викликають алергію, належать:

- крупи, що містять глютен;
- морепродукти (наприклад, краби, омари, креветки, мідії тощо);
- яйця;
- риба;
- кунжут;
- соя;
- арахіс;
- інші горіхи (мигдаль, лісовий горіх, волоський горіх, кеш'ю, горіх пекан, бразильський горіх, фісташки, макадамія);
- молоко;
- селера;
- гірчиця;
- двоокис сірки та сульфіти у високій концентрації.

Що означає ГМ на етикетці?

У Євросоюзі якщо харчовий продукт містить у своєму складі генетично модифіковані організми (ГМО) або інгредієнти, вироблені на основі ГМО, ця інформація має вказуватися на етикетці. Якщо генно-модифікованим є продукт, що продається на вагу чи оптом, інформація про це має зазначатися безпосередньо поруч з таким продуктом.

За правилами ЄС такі продукти, як борошно, олія та сироп глюкози повинні мати маркування ГМ, якщо вироблені з генно-модифікованого продукту. Проте продукти, виготовлені з використанням генно-модифікованої технології (наприклад, сир, вироблений із застосуванням генно-модифікованих ферментів) не повинні мати такого маркування. Такі продукти як м'ясо, молоко та яйця тварин, яких годують генно-модифікованим кормом, також не обов'язково повинні мати маркування ГМ.

Детальніше про це:
http://ec.europa.eu/food/food/biotechnology/index_en.htm
www.eufic.org

Уся правда про неправду

Зараз спостерігається справжній розквіт піратських та контрафактних товарів. Що ж поганого у купівлі підробки? Багато чого. Тобі може бути завдано шкоди, законний бізнес зазнає збитків, а ти сам можеш у такий спосіб підтримувати організовану злочинність чи тероризм.

На кордонах ЄС митники конфіскують дедалі більше підроблених ліків, харчових продуктів, пляшок з водою, електроустаткування, іграшок, CD та DVD, комп'ютерних ігор, дизайнерського одягу, сумок, ювелірних виробів, годинників, косметики та алкогольних напоїв.

Хоча досить складно оцінити справжні прибутки, отримані від піратських та контрафактних товарів, вважається, що вони становлять не менше 200 млрд євро. За офіційними даними Європейської Комісії 2011 року на кордоні ЄС конфісковано 114 млн одиниць контрафактних та піратських товарів загальною вартістю понад 1,2 млрд євро.

Причому найбільшу частку конфіскованих товарів становлять медикаменти – 24%. Крім них популярністю у шахраїв користуються упаковочні матеріали (21%), цигарки (18%) та одяг (4%). Одна з причин справжнього розквіту торгівлі контрафактною продукцією полягає у тому, що злочинці зараз здатні виготовляти контрафакт у промислових масштабах. Це збільшує їх прибутки, і чимало міжнародних злочинних угруповань вдаються до виробництва підробок.

Це небезпечно!

Більшість підробок виготовляють анонімні підприємства, байдужі до дотримання вимог гігієни, безпеки та якості. І, як наслідок, контрафактні товари часто мають низьку якість, а іноді навіть небезпечні. Наприклад:

- Підроблені гальмові колодки автомобіля можуть призвести до фатальних наслідків у випадку їх несправності.
- Контрафактна горілка містить антифриз.
- Скопійоване хірургічне обладнання може призвести до помилок під час медичних операцій.
- Контрафактні сигарети містять підвищений рівень смол.
- Підроблений сонцезахисний крем не забезпечить належний захист від ультрафіолетових променів спектра А та В.

Перш ніж купувати товар, скористайся правилом трьох «П»:

- Продавець – У кого ти купуєш товар?
- Пункт продажу – Законослухняні продавці не торгують на вулицях.
- Пропозиція ціни – Якщо ціна здається надто низькою, щоб бути правдою.

Покупці зобов'язані повідомляти установи та організації, які займаються торговельними стандартами, про будь-які підроблені товари.

«Одного разу я придбав підроблену сумку не тому, що це імітація бренду, а тому, що вона була дешевою».
Джоарі, 24 роки

А це тобі відомо?

Купуючи підроблений товар, ти можеш мимоволі підтримувати організовані злочинні чи терористичні угрупування. За виробництвом та продажем підробок стоїть складна міжнародна злочинна мережа, де експлуатують робітників, використовують дитячу працю, відмивають гроші та наймають нелегальних мігрантів для збуту товарів на вулицях. Поміркуйте над цими фактами:

- ***Терористи, які підготували першу атаку на Всесвітній торговий центр 1993 року, отримували часткову фінансову підтримку від збуту підроблених футболок у магазинах на Бродвеї.***
- ***Злочинці, яких підозрювали в організації терористичного акту в Мадридському метрополітені у березні 2004 року, внаслідок яких загинула 191 людина, займалися виробництвом піратських CD.***

Що ж поганого у підробці?

Окрім потенційної небезпеки та ризиків, складно, а то й зовсім неможливо повернути власні кошти, якщо ти купив підроблений товар і він є неякісним.

Окрім того, світова економіка зазнає величезних витрат не лише через збитки, завдані законному бізнесу, але й через вплив на зайнятість. Підраховано, що річні прибутки від реалізації контрафактної продукції дорівнюють загальній сумі витрат в усьому світі на туристичні подорожі.

І, що найгірше, ти можеш у такий спосіб підтримувати організовану злочинність та тероризм. ■

Дізнайся більше:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/customs_controls/counterfeit_piracy/combating/index_en.htm

http://www.fatf-gafi.org

Волосся кольору веселки – чи справді весело?

У тебе від природи біляве, темне чи руде волосся? Або ти належиш до тих, хто постійно фарбує чи тонує волосся? Якщо так, спочатку подумай, а потім вирішуй.

Дедалі частіше молодь у різних куточках Європи змінює колір свого волосся, віддаючи перевагу найрізноманітнішим кольорам, відтінкам та тонам замість власного природного кольору. Проте, прагнучи змінити імідж, ти можеш отримати набагато більше, аніж чекаєш.

Деякі люди мають підвищену чутливість до хімікатів, які містяться у фарбі для волосся. Симптоми такої чутливості можуть бути різними: від відчуття поколювання чи дискомфорту на шкірі голови до серйозного подразнення шкіри, набряку очей, шиї та чола, утруднення дихання. Саме тому у 2006 році Євросоюз заборонив використовувати у виробництві фарб для волосся 22 речовини, які зараз є об'єктом ретельних досліджень.

Чи захистить тебе алергійна проба?

Інструкція на коробці з фарбою радить тобі провести алергійну пробу, перш ніж фарбувати волосся. Для цього необхідно нанести невелику кількість фарби на шкіру. Якщо після 48 годин на шкірі не виникло подразнення чи почервоніння, можна припустити, що у тебе немає підвищеної чутливості до хімікатів, які входять до складу фарби.

«На мою думку, ЄС має дбати про безпечну та екологічно чисту косметику». Надія, 20 років.

Проте, на думку незалежного Наукового комітету з питань споживчих товарів ЄС (SCCP), алергійна проба не захистить тебе достатньою мірою. Вона може мати помилкові результати, давши людям, які мають алергію на складові фарби для волосся, хибну уяву про відсутність алергії чи ризику появи реакції на фарбу. Алергійна проба також може викликати чутливість шкіри на складові фарби для волосся.

А це тобі відомо?

75% юних мешканок Данії фарбують волосся. Датські дівчата починають експериментувати з фарбами для волосся в середньому у 16 років. Данія поступається лише Японії, де 85% дівчат змінюють природній колір волосся.

А це тобі відомо?

В ЄС понад 60% жінок та 5–10% чоловіків фарбують волосся з частотою в середньому шість-вісім разів на рік. Частка перманентних фарб для волосся на європейському ринку фарб становить 70–80%.

Дізнайся більше:
http://ec.europa.eu/consumers/sectors/cosmetics/cosmetic-products/hair-dye-products/index_en.htm

Засмага: у чому принада?

Чи подобається тобі «здорова красива засмага», яку так часто можна побачити у рекламі? Подумай ще раз, перш ніж пірнати під сонячні промені без захисту. Хоча промені сонця життєво необхідні для людини – адже вони сприяють виробництву в організмі вітамінів A і D – ми часто забуваємо, що наслідком перебування під ультрафіолетовими (УФ) променями може стати не тільки засмага. Саме ці промені і є основною причиною передчасного старіння шкіри, пошкодження очей та навіть раку шкіри, адже ультрафіолетове випромінювання змінює клітини шкіри.

Лише у Великій Британії щороку виявляють понад 75 000 випадків раку шкіри. Сьогодні в цій країні від цієї хвороби щороку помирає 2 300 людей.

У липні 2007 року з метою популяризації відповідальної та безпечної засмаги Європейська Комісія розпочала інформаційну кампанію, під час якої були вироблені нові рекомендації та новий стандартизований логотип для сонцезахисних засобів – логотип чи штамп «UV-A».

UVA

Оскільки жоден засіб не може повністю блокувати небезпечні сонячні промені – Єврокомісія заборонила розміщення на сонцезахисних засобах оманливих тверджень, таких як «блокатор сонця» чи «тотальний захист». Ці твердження необхідно замінити стандартизованими характеристиками, наприклад, «низький», «середній», «високий» та «дуже високий» захист.

Що слід знати про ультрафіолетове випромінювання?

Існує два типи ультрафіолетового випромінювання: УФ спектру А та В. Ультрафіолетові промені спектру В спричиняють сонячні опіки, а ультрафіолетові промені спектру А викликають передчасне старіння шкіри та руйнують імунну систему. Обидва спектри можуть викликати рак шкіри. Сонцезахисний фактор (SPF), який вказують на етикетках сонцезахисних засобів, стосується лише УФ спектру В. Косметична галузь зараз поступово запроваджує стандартизоване маркування «UV-A» на етикетках косметичних засобів, де фактор SPF вказуватиме мінімальний рівень захисту від випромінювання спектру А.

Зменш ризик!

Єврокомісія розробила рекомендації та серію піктограм, які планується розміщувати у громадських місцях та які мають допомогти громадянам ЄС убезпечитися від раку шкіри, нагадуючи про ризик перебування під сонцем.

Ця піктограма нагадує нам про необхідність уникнення тривалого перебування на сонці у період з 11.00 до 15.00, коли ультрафіолетове випромінювання досягає максимуму.

Якщо не можна сховатися в тіні – захисти себе від ультрафіолету за допомогою просторого одягу, широкополої шляпи чи якісних окулярів.

Правильно користуйся сонцезахисним засобом. Обери сонцезахисний засіб відповідно типу шкіри. Нанеси його у достатній кількості та час від часу повторюй нанесення. Більшість людей неправильно застосовують сонцезахисний крем. Для досягнення рівня захисту, який відповідатиме заявленому фактору SPF, доросла людина середнього зросту має нанести на все тіло приблизно 35 г або шість повних чайних ложок крему. Як правило, люди використовують половину цього обсягу. Сонцезахисний засіб слід повторно наносити кожні дві години, а також після плавання чи витирання.

Оскільки сонячне випромінювання особливо небезпечне для дітей, малюкам не можна перебувати на сонці. Ризик розвитку раку шкіри підвищується, якщо дитина тривалий час перебуває під ультрафіолетовим випромінюванням. На думку дерматологів, малюкам взагалі не слід перебувати під прямими сонячними променями – їм необхідно носити захисний одяг. ■

Деякі факти про наші гени

Сьогодні ми, як ніколи, залежимо від візуальної комунікації – приблизно 90% усієї інформації, якою ми користуємося для взаємодії з суспільством, надходить через очі. Оскільки нам не відомі способи попередження та лікування пошкодження сітківки, кількість людей, які страждають від серйозних порушень зору, зростає. Найпоширенішою причиною сліпоти у Європі є вікова дегенерація жовтої плями, яка спостерігається приблизно у 12,5 млн осіб.

Європейські вчені об'єдналися, щоб краще зрозуміти, як на генетичному рівні та яким чином функціонують наші очі і що саме спричиняє погіршення зору. Фінансована Євросоюзом програма EVI-GENORET стала найбільшим у Європі науковим проектом з вивчення офтальмологічних захворювань. Цей проект вже допоміг зібрати багато інформації про гени, які спричиняють спадкову дегенерацію сітківки.

Дізнайся більше:
http://www.europeanvisioninstitute.org

А це тобі відомо?

- ***Люди зі світлою шкірою, ластовинням чи родимками мають більший ризик розвитку раку шкіри.***
- ***Користуйся сонцезахисним засобом, який захищає від ультрафіолетових променів спектру B та A. Люди часто недооцінюють ризик розвитку раку від ультрафіолетових променів спектру A.***
- ***Ультрафіолет проникає через легкі хмари, отже користуйся сонцезахисним кремом влітку у хмарну погоду.***
- ***Сонячні ванни не є безпечними: вони можуть викликати меланому, найбільш небезпечну форму раку шкіри.***
- ***Повторні сонячні опіки підвищують ризик раку шкіри.***
- ***Слід серйозно поставитися до будь-якої швидкої зміни родимки, веснянки чи звичайного вигляду шкіри упродовж кількох тижнів чи місяців.***
- ***Твоя засмага може сьогодні гарно виглядати, проте надто багато сонця може призвести до зморшок, послаблення тонусу шкіри, появи «мішків», провисання шкіри чи виникнення постійних темних плям у майбутньому.***
- ***Ультрафіолетове випромінювання впливає на твої очі. Носити сонцезахисні окуляри – не лише модно, але й безпечніше!***

Дізнайся більше:
http://ec.europa.eu/consumers/cons_safe/prod_safe/gpsd/sunscreen/index_en.htm
http://ec.europa.eu/health/index_en.htm

На шляху до Європи без тютюну

Ти можеш уявити суспільство, в якому відмова від паління стала нормою? Суспільство, де немає місця для курців, де люди живуть довше, активніше та здоровіше? Саме таким суспільством прагне стати Євросоюз. Насамперед допомагаючи людям – особливо молоді – не розпочати палити і не створювати небезпеку для оточуючих, які стають пасивними курцями, а також допомагаючи курцям позбутися цієї звички.

Ми почали палити, щоб здаватися дорослішими. Чому не позбутися цієї звички з тієї ж причини?

Для того, щоб допомогти людям припинити курити, ЄС простягає руку допомоги! Наприклад, у 2005–2010 роках він реалізував міждержавну програму з метою підвищити свідомість громадськості щодо здорового способу життя. Кампанія «Допомога – За життя без тютюну» (www.help-eu.com) проходила в усіх 27 країнах Євросоюзу. Головний месидж кампанії – палити це зовсім не модно і не гламурно, цілком можна жити без тютюну. На веб-сайті кампанії є багато порад та рекомендацій щодо того, як не розпочати палити, утриматися від тиску з боку однолітків та як уникнути пасивного паління. ■

Нікотин – це речовина, до якої швидко призвичаюється. Він присутній в усіх тютюнових виробах. Саме тому почавши палити, ти швидко звикаєш до куріння. І чим раніше починаєш палити, тим вища небезпека набуття цієї шкідливої звички.

http://www.cancerresearchuk.org/cancer-info/healthyliving/smokingandtobacco/?script=true

Більшість європейців підтримують політику відмови від паління. 88% висловилися на користь створення офісів, робочих зон та місць загального користування, які не обладнані місцями для паління.

Дізнайся більше: www.help-eu.com
http://ec.europa.eu/health-eu/index_en.htm

Зайва вага – справді велика проблема

Сьогодні проблема надмірної ваги є справді серйозною проблемою в Європейському Союзі, адже юнаки та дівчата їдять надто багато, а рухаються занадто мало. Вплив ожиріння на здоров'я вражає: понад мільйон дітей у Європі має підвищений артеріальний тиск або високий рівень холестерину. Це збільшує ризик розвитку у них серцевих хвороб, а у 1,4 млн дітей можуть виникати ранні стадії порушення функції печінки.

За даними Міжнародної асоціації з вивчення проблем ожиріння близько 200 млн дітей шкільного віку страждають на надлишкову вагу або ожиріння. Для Європейського Союзу ця цифра становить 12 млн дітей – тобто проблеми із надлишком ваги мали понад 20% школярів, або ж кожен п'ятий. Наприклад, на зайву вагу або ожиріння страждають 16% дівчат і 28% хлопців у Польщі. Для Португалії ці цифри становлять 22% і 24% відповідно, для Фінляндії – 19% і 24%. Усього ж у світі нараховується близько мільярда людей із зайвою вагою.

«Я їм багато жирної їжі та напівфабрикатів. Знаю, що це погано, але займаюся спортом, щоб залишатися у формі. Те, що ти споживаєш, не єдина важлива річ. Фізичне навантаження також має значення».

Антуан, 18 років.

Що призводить до ожиріння?

Спосіб життя – основна причина збільшення ваги серед європейців. Хоча під час опитування Міжнародної асоціації з вивчення проблем ожиріння, майже кожен опитаний заявив, що веде достатньо активний спосіб життя. Лише чверть респондентів зазначила, що отримує інтенсивне фізичне навантаження. Проте, насправді, нам слід займатися фізкультурою принаймні одну-півтори години щодня. ■

Дізнайся більше:
www.eatwell.gov.uk/agesandstages/children/yourteen/,
http://www.iotf.org/childhoodobesity.asp, http://www.iaso.org/

Якщо не користуватися під час сексу презервативом, можна заразитися інфекцією, що передається статевим шляхом (ІПСШ), навіть при першому статевому контакті. ІПСШ можуть також передаватися під час орального сексу. На жаль, не можна дізнатися, чи інфікована інша людина.

При правильному використанні під час статевого контакту презерватив допоможе тобі уникнути більшості ІПСШ та небажаної вагітності. Інші форми контрацепції, наприклад, пігулки, не захистять тебе від інфекції.

ІПСШ дедалі більше поширюються територією Європи. У Великій Британії зафіксовано найбільший спалах ІПСШ. При цьому за даними її Міністерства охорони здоров'я 38% сексуально активних юнаків та дівчат віком 16–24 роки не завжди користуються презервативами, а 24% не вдаються до контрацепції при першому сексуальному контакті.

Різні типи інфекцій

Дуже важливо знати про різні типи інфекцій, адже деякі з них мають симптоми, які дуже важко розпізнати. Більше того – у 70% жінок та 50% чоловіків, які мають ІПСШ, не спостерігається жодних симптомів.

- Хламідіоз – одна з найпоширеніших ІПСШ, яка розповсюджується надзвичайно швидкими темпами. Ця бактеріальна інфекція може бути у кожній десятій сексуально активній дівчині. При цьому в багатьох людей, особливо у жінок, зовнішніх ознак її може не бути. Якщо це захворювання залишити без лікування, воно може призвести до безпліддя. За даними Європейського центру запобігання та контрою за хворобами (ECDC), хламідіоз найчастіше вражає саме молодих людей віком від 15 до 24 років.
- Гонорея може передаватися через проникний чи оральний секс і також може не супроводжуватися жодними симптомами. Цю інфекцію лікують антибіотиками.

«Навчання про ІПСШ та сексуальність загалом дуже важливе. Проте слід переглянути, чому саме навчати: звичайно, слід говорити про ІПСШ на перших уроках, але потім також слід говорити про чоловіків та жінок, про те, що вони думають та діють по-різному».
Тетяна, 20 років.

- ВІЛ – це потенційно смертельна ІПСШ, яка руйнує імунну систему. А коли її зруйновано, людина стає уразливою до інших захворювань, зокрема до туберкульозу, пневмонії та раку. На такій важкій стадії людина часто дізнається про те, що має СНІД. Той факт, що молодь нового покоління не зважає на небезпеку, викликає серйозні занепокоєння, адже інфекції продовжують поширюватися, особливо в Європі.

До чого придивлятися?

Якщо у тебе з'явилися будь-які зазначені нижче симптоми, у тебе може бути інфекція. Можливо, підстав для занепокоєння немає, проте важливо прийти на прийом до лікаря і переконатися у цьому.

- зміна нормальних виділень з піхви;
- виділення з пенісу:
- ранки, горбки, здуття чи пухирці в області піхви, пенісу чи анального отвору;
- висип чи подразнення в області піхви, пенісу чи анального отвору;
- відчуття печії при сечовиділенні;
- біль під час сексу;
- кровотеча після сексу чи у період між менструаціями.

Де отримати допомогу?

Навіть якщо ти відчуваєш сором, тобі слід звернутися до лікаря. Більшість ІПСШ легко лікувати, і ти можеш отримати необхідну допомогу у свого лікаря або в жіночій консультації. Але якщо ігноруєш ці симптоми і не отримуєш лікування на ранньому етапі, ІПСШ може призвести до тривалих чи хронічних наслідків для твого здоров'я. ■

«У нашій школі проводили уроки зі статевого виховання. Було цікаво, проте уроки повторювалися. Багато інформації необхідно вивчити про ІПСШ».
Шарлін, 18 років.

Дізнайся більше:
http://www.nhs.uk/Livewell/Sexandyoungpeople/Pages/Sex-and-young-people-hub.aspx, www.condomessentialwear.co.uk, http://www.thesite.org > Sex & Relationships, http://ecdc.europa.eu/

Справді мрієш про татуювання?

Здається, що тату – це класно. Багато зірок прикрашають себе тату. Тату відомі здавна і є традиційними для деяких культур. Проте, якщо ти міркуєш про те, щоб зробити тату, тобі слід спочатку дізнатися про деякі серйозні ризики та можливі проблеми у майбутньому.

Ризики для здоров'я

Тату – це ін'єкція різноманітних кольорових пігментів чи чорнил під шкіру за допомогою голок. Цей процес має два різних ризики: інфекції та побічні реакції на різноманітні чорнила.

Інфекції

Шкіра є основним бар'єром нашого тіла від бактерій та вірусів. Оскільки тату передбачає проникнення у цей бар'єр за допомогою голок, дуже важливо, щоб ці голки та усі інші інструменти були стерилізовані належним чином. Правильна стерилізація перешкоджає проникненню у твій організм бактерій та вірусів, у тому числі ВІЛу (який спричиняє СНІД) та гепатиту (який може призвести до серйозних проблем з печінкою), що можуть переноситися такими голками.

Побічні реакції

Чорнила, які використовують для створення різноманітних кольорів тату, виготовляють з різних компонентів, які повністю не вивчені і не контролюються органами охорони здоров'я. Іноді ці компоненти можуть спричинити не лише алергію чи побічну реакцію, наприклад, запалення, подразнення шкіри, вузли (горбики) під шкірою, але й ураження внутрішніх органів, виникнення рубців та підвищену чутливість до сонячного світла. Є навіть повідомлення про те, що тату може викликати рак шкіри.

Правила тату

- *Дуже важливо повністю зрозуміти ризики для свого здоров'я. Про них можна дізнатися, поговоривши з лікарем чи іншим медичним працівником. Це особливо важливо, якщо у тебе чутлива шкіра або є певне захворювання шкіри, наприклад, екзема.*
- *Поговори з тими, хто зробив собі тату декілька років тому.*
- *Перш ніж робити тату, переконайся у безпеці та чистоті салону, де ти збираєшся його зробити; досвіді та професійності фахівця, який наноситиме татуювання.*
- *Ще одна непогана ідея – поспілкуватися з батьками.*

Що робити, коли тату більше не подобається?

Навіть якщо тату робитимуть в умовах максимальної стерильності і у тебе не буде жодних побічних реакцій, одного разу у майбутньому тобі спаде на думку позбутися цього малюнка. Видалення тату може бути і складною, і дорогою процедурою.

Хоча спочатку тату виглядають класно, з часом вони тьмяніють та/або вицвітають. До того ж, тату може вийти з моди і виглядати кумедно у зрілому віці або зі змінами твого тіла. Перш ніж робити тату, спитай у тих, хто зробив його декілька років тому, чи задоволені вони результатом.

Існують способи видалення тату за допомогою лазерної хірургії. Як правило, це передбачає декілька досить дорогих маніпуляцій, і повне знищення тату без шрамів майже неможливе. ■

А це тобі відомо?

Через ризики для здоров'я та інші потенційні проблеми з тату у Великій Британії, наприклад, забороняється робити татування особам до 18 років згідно з законом «Про тату неповнолітнім особам». У багатьох інших країнах діють аналогічні закони.

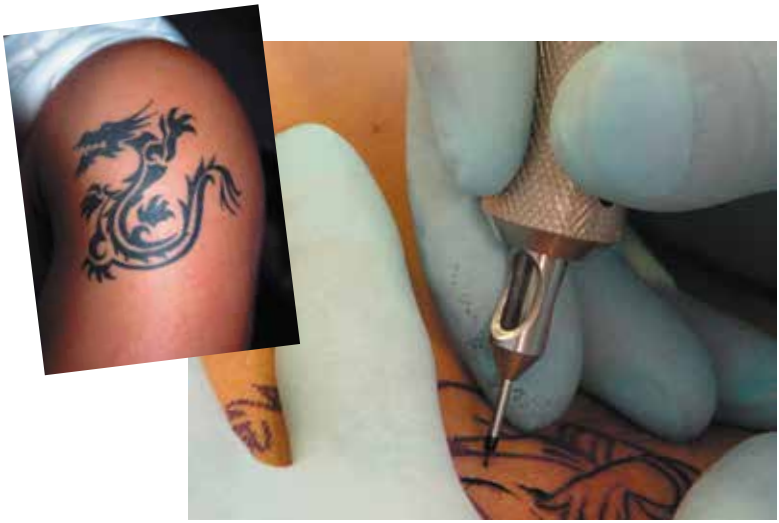

Детальніше про це:
www.bodydeco.co.uk/history *(історія тату на основі хни)*

Пияцтво до добра не доведе

Надмірне вживання алкоголю є дуже ризикованим і загрожує тобі набагато більшим, аніж звичайне похмілля. Воно руйнує печінку, нирки та серце. Алкоголь також сприяє поширенню захворювань, які передаються статевим шляхом, адже юнаки та дівчата під дією алкоголю навряд чи піклуватимуться про захист від інфекцій.

П'яний водій – вбивця

Керування автомобілем у нетверезому стані – це не лише злочин, це – вбивство. Ніколи не сідай за кермо, якщо ти випив, і ніколи не сідай у машину, якою керує п'яний водій. У Бельгії 1995 року провели спеціальну кампанію «Боб». Бобом призначають одного з друзів, який не питиме і розвезе усіх інших додому після вечірки. Багато інших країн ЄС реалізували власні версії цієї кампанії. Майже у кожній країні впроваджуються кампанії з боротьби з пияцтвом на дорогах, спрямовані на просвітницьку роботу з молоддю та дорослими.

Ризик призвичаїтись до алкоголю (і стати алкоголіками) до 30 років на 60% вищий серед молодих юнаків та дівчат, які споживають алкоголь у великій кількості за один раз. За даними дослідження, проведеного у Великій Британії, у цій категорії молоді на 40% збільшується ймовірність споживання наркотиків, і на 40% – ризик порушень психіки.

Надмірне споживання алкоголю є проблемою у країнах Європи. Наведені нижче цифри, надані Інститутом вивчення алкоголю, демонструють відсоток юнаків та дівчат віком 15–16 років, які споживали алкоголь більше трьох разів за останні 30 днів:

Ірландія: 32%
Нідерланди: 28%
Велика Британія: 28%
Іспанія: 20%
Португалія: 15%

Кількість разів споживання алкоголю на рік (юнаки та дівчата віком 15 – 16 років)

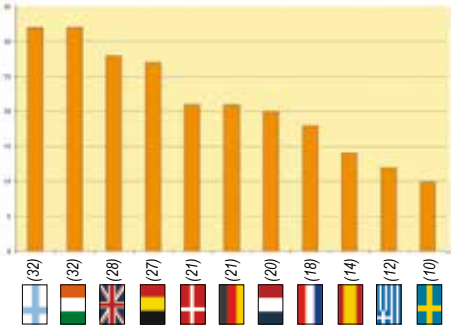

Джерело: Інститут вивчення алкоголю

Детальніше про це:
http://thesite.org/drinkanddrugs/drinking
www.ias.org.uk
www.eurocare.org

Що ми б робили без води?

Людина та всі живі створіння потребують води. У цьому ми всі єдині. Але придатної для споживання води стає дедалі менше. Ми не можемо жити без води, проте сприймаємо живильний струмінь з-під крану як належне. Сумним фактом є те, що з кожним роком вода стає дедалі дорогоціннішим товаром.

Придатним для людського споживання є трохи менше 1% всієї води, що існує на нашій планеті. Більше 1,2 мільярду людей – а це майже одна п'ята всього населення планети – взагалі не має доступу до безпечних для здоров'я джерел питної води. Якщо така тенденція збережеться, то, на думку експертів, до 2025 року від нестачі води страждатиме вже більше 3 мільярдів землян.

На європейському континенті води загалом вистачає; проблеми з водопостачанням відчувають хіба що деякі території на півдні Європи. Але зміни клімату, ймовірно, погіршать ситуацію на континенті – приміром, протягом останніх 50 років посухи стають дедалі звичнішим явищем для європейців. До речі, тобі буде корисно дізнатися, що на сільське господарство припадає 44% усього водоспоживання у Європі (у південній частині континенту цей показник сягає навіть 67%).

Близько 35% усіх водних ресурсів Європи зосереджено у внутрішніх джерелах – річках та озерах. Десь 20% з них перебувають під серйозною загрозою екологічного забруднення. Решта 65% – це підземні ґрунтові води, які через шари ґрунту збирають воду, що надходить з дощами та снігом.

Ти можеш допомогти

- Користуйся душем – на це іде учетверо менше води, ніж коли ти приймаєш ванну.
- Коли чистиш зуби – закривай кран. Якби так регулярно робили усі європейці, це дозволило б за рік зекономити 6000 олімпійських плавальних басейнів чистої води.
- Перевіряй крани: з крана, який постійно капотить, за добу витікає близько 25 л води. Аби уникнути цього, зазвичай досить просто поставити дешеву нову прокладку.
- Збирай дощову воду у порожні відра або у діжку, куди може збігати вода з усіх водостоків дому. Цю воду згодом можна використати для поливання саду чи миття машини. ■

Дізнайся більше:
http://ec.europa.eu/environment/water/index.html
http://water.europa.eu/, www.lsbu.ac.uk/water *(Наука про воду)*
www.worldwaterday.org

Світ нашої природи під загрозою

Рослинам, тваринам, птахам, лісам, океанам, річкам і лукам – усім складовим природного розмаїття нашої планети – з кожним днем все більше загрожує знищення. Із його зникненням також може щезнути все, чого ми звично не помічаємо: чиста вода, свіже повітря, якісна і смачна їжа. Можеш уявити собі життя без можливості прогулятися лісом, прислухаючись до співу пташок та милуючись квітами?

© Claudia Meyer

Саме біологічне розмаїття – усе це багатство проявів життя на землі – робить нашу планету не просто придатною для проживання, але й прекрасною. Втрата біорозмаїття є однією з найбільших її проблем. Загроза цього викликана змінами клімату, знищенням природного середовища проживання внаслідок інтенсивного ведення сільського господарства й будівництва, забрудненням та надмірною експлуатацією лісів, океанів, річок, внутрішніх водойм та ґрунтів.

Тобі напевно доводилося чути про загрозу існуванню тропічних лісів Амазонки чи втрату природного середовища проживання в Африці. Але біорізноманіття зазнає втрат також і в Європі. Європейські ландшафти – від альпійського високогір'я до лісів та боліт - є домівками для різних тварин і рослин. Чимало їх зараз перебувають під загрозою знищення, а деякі вже вважаються назавжди втраченими.

Наскільки серйозною є проблема?

За оцінками експертів, Європа служить домівкою для 200 000 видів тварин і рослин. Зникнення або суттєве скорочення загрожує нині 52% видів прісноводних риб, 45% рептилій і метеликів, 42% ссавців-ендеміків, 30% земноводних та 43% видів птахів. У морських глибинах зникають поголів'я тріски, морського окуня та палтуса. Крім того, на межі виживання перебувають 800 видів рослин. Вони, окрім іншого, могли б стати джерелом необхідних для людини ліків.

Детальніше про це:
http://ec.europa.eu/environment/nature/index_en.htm
www.nhm.ac.uk/nature-online/biodiversity/index.html

Напад прибульців!

Загрозу біорозмаїттю Європи несуть також і небажані прибульці – тварини та рослини, що не є звичайними для європейських країн. Чужорідні види потрапляють до Європи випадково або навмисно, коли ми завозимо їх для якихось своїх потреб (наприклад, для покращення сільського чи лісового господарства). Деякі з таких видів виявляються «окупантами» й серйозно шкодять європейському біологічному розмаїттю.

Пожвавлення руху людей і товарів у світі означає, що кількість інвазивних, чужорідних Європі видів зростатиме. Вже зараз до них можна віднести сигнального рака, довгохвостого папугу та американську сіру білку, яка майже повністю витіснила автохтонну популяцію рудої білки у Великій Британії. Чимало внутрішніх водойм та річок у Європі колонізуються екзотичними видами риб, що серйозно шкодить прісноводним екосистемам.

Не меншу проблему становлять й чужорідні рослини. Візьмемо, наприклад, борщівник Мантегацці, який визнано злісним інвазивним будяком майже у всіх країнах Європи. Його завезли з західно-азійських країн у XVIII ст. з декоративною метою. Рослині властиве швидкісне поширення, що дозволяє їй витісняти місцеві види; вона також становить загрозу громадському здоров'ю, оскільки її отруйний сік викликає болючі опіки.

Інвазивні чужорідні види також спричиняють економічні збитки, оскільки завезені з інших країн шкідники можуть повністю знищити врожаї сільськогосподарських культур, а вартість боротьби із ними може виявитися надзвичайно високою.

«Я розумію важливість збереження біорозмаїття, але, чесно кажучи, в мене немає часу серйозно цим займатися».
Тетяна, 20 років

ЄС вважає боротьбу з інвазивними чужорідними видами одним з пріоритетів своєї діяльності. Програма ЄС «LIFE+» фінансує проекти викорінення таких видів та контролю над їх поширенням.
Детальніше про це:
http://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/index_en.htm
http://ec.europa.eu/environment/life/themes/nature.htm
http://biodiversity-chm.eea.europa.eu/

Чому так важливо зберегти біорозмаїття?

Втрата різноманітності форм життя – це не тільки зникнення чудових ландшафтів, тварин, птахів, рослин… Біорозмаїття важливе й для економічного процвітання, безпеки, здоров'я та інших аспектів нашого життя. Наприклад, глобальне біологічне розмаїття забезпечує нас більш як 25% лікарських засобів. Втрата його вже реальна й загрожує звести нанівець зусилля щодо покрашення економічного, суспільного та екологічного добробуту країн Європи та всього світу.

Зменшення негативного впливу кліматичних змін

Захист біорозмаїття у Європі може допомогти зменшити негативний вплив кліматичних змін. Наприклад, здорові екосистеми здатні сприяти скороченню атмосферних викидів парникових газів – оскільки ліси, торфовища та інші природні середовища проживання накопичують вуглець. Здорові екосистеми також можуть захистити від природних катаклізмів, що активізуються внаслідок змін клімату. Скажімо, заболочені місця можуть сприяти захисту від прибережних хвиль, які виникають через урагани, а екосистеми водоподілів та заливних лук здатні зменшити наслідки річкових повеней.

«Те, що шкодить тваринам, шкідливо й для нас, але ми цього не усвідомлюємо». Надя, 20 років

Чим ти можеш допомогти для збереження біорозмаїття у Європі?

- Якщо в тебе є садок – збудуй годівницю для птахів, посади квіти або влаштуй невеликий приватний ставок. Навіть якщо в тебе немає садка, ти можеш влаштувати справжній рай для комах та птахів у своєму ящику для квітів на підвіконні.
- Якщо є садок – залиш у ньому маленький куточок дикої природи.
- Уникай застосування хімічних пестицидів у садку; намагайся користуватися природними препаратами.
- Ніколи не зривай дикі квіти або рослини.
- Організуй виробництво компосту. Адже компост – це природний спосіб вторинної переробки, який дозволяє скоротити кількість сміття, що ми викидаємо. Компостуючи харчові відходи та садове сміття, ти зможеш дуже просто покращити якість ґрунту в садку.
- Стань добровільним помічником у найближчому природному заповіднику. ■

А це тобі відомо?

Якщо б усе населення світу (а це 6 мільярдів!) жило та споживало на рівні нас, європейців, то для підтримання життєдіяльності людського роду знадобилося б 3 планети Земля…

Детальніше про це:
www.panda.org
www.naturalengland.org.uk
www.recyclenow.com/home%5Fcomposting/
http://ec.europa.eu/environment/nature/index_en.htm

Головними причинами занепаду нашої планети є нераціональне виробництво і споживання. Саме від нас – споживачів і виробників – залежить можливість змінити ці тенденції.

Наша планета меншає. Чому? Тому що ми використовуємо її небезпечними темпами. Кожного року вирубаємо більше лісів, випасаємо більше корів, виробляємо більше автомобілів й викидаємо більше сміття. Логічно припустити, що якщо ми беремо в планети більше, ніж вона в змозі дати, то з кожним роком у природи лишатиметься дедалі менше того, що вона може запропонувати.

Якщо ми хочемо менше експлуатувати нашу планету й, нарешті, стати відповідальними споживачами, непоганим першим кроком буде спроба відповісти на фундаментальне запитання: скільки всього реально потребує для життя кожен з нас? Зменшення рівня споживання зберігає гроші, скорочує кількість відходів та допомагає врятувати планету. Такого самого ставлення ми повинні вимагати й від тих, хто виробляє потрібні нам речі: виробляти відповідально, максимально скоротити обсяги відходів та забезпечити максимальний рівень вторинної переробки.

Свідоміше ставлення до того, що ми купуємо («відповідальне» споживання) веде до сталого, відновлюваного споживання. Купуючи товар чи послугу відповідальні споживачі звертають увагу на те, як придбане впливає на природне довкілля, громадське здоров'я, умови роботи та рівень бідності.

Детальніше про це:
http://ec.europa.eu/environment/eussd/escp_en.htm
www.unep.fr/pc/sustain/
http://ec.europa.eu/environment/wssd/scp_en.htm
http://unep.org/

Чисте й розумне задоволення

З метою підвищення безпеки та екологічності транспорту група європейських вчених розробила «розумний автомобіль» під скороченою назвою CLEVER (Compact Low Emission Vehicle for Urban Transport – компактний засіб міського транспорту з низьким рівнем викидів). Вийшов елегантний триколісний засіб пересування з можливістю нахилу на поворотах, обладнаний одноциліндровим двигуном внутрішнього згоряння об'ємом 213 куб. см, який працює на стисненому природному газі, дозволяючи розігнати машину від 0 до 60 км/год. менш ніж за 7 секунд. Clever розрахований на двох осіб, причому пасажир сидітиме одразу за водієм. Судячи з відгуків тих, хто спробував автомобіль у дії під час автомобільних виставок, керувати ним справді захопливо.

Аби дізнатися більше чи подивитися рекламне відео Clever, завітай на сайт:

http://www.bmwblog.com/2009/10/09/bmw-unveils-clever-concept/

«Ніколи не купую «екологічно чистих» продуктів, бо ніколи їх не куштувала раніше й не знаю, які вони. Не певна, чи вони такі ж смачні як звичайні продукти. Гадаю, це питання звички».
Кім, 20 років

Вибір – у компромісах

Бути відповідальним споживачем – значить робити вибір та враховувати можливість компромісу. Традиційні лампи розжарювання дешевші, але енергозберігаючі виявляються економічнішими впродовж терміну експлуатації, до того ж «живуть» до 10 разів довше за звичайні лампи.

«Я купую «екологічно чисті» продукти так часто, як тільки можу. Намагаюся навіть привчити до цього своїх батьків – й водночас також намагаюся не витрачати зайвого».
Барбара, 19 років

А це тобі відомо?

Який твій екологічний «відбиток»? Тобі коли-небудь спадало на думку, скільки «природи» коштує твій стиль життя? Пройди «Тест на розмір екологічного відбитку» й дізнаєшся, скільки родючої землі та води потрібно, аби давати те, що ти використовуєш – й те, що викидаєш на смітник. Дай відповіді на 15 запитань і ти зможеш порівняти свій екологічний відбиток з відбитками інших людей та з тим, що може запропонувати наша планета Земля. Пройти цей тест можна тут: http://www.earthday.net/footprint/index.html

Що таке раціональне споживання та виробництво?

На Світовому саміті з проблем сталого розвитку 2002 року у Йоганнесбурзі представники багатьох урядів погодилися «сприяти та популяризувати розробку десятилітньої рамкової програми… прискорення переходу до раціонального споживання та виробництва». Вони дійшли висновку, що раціональне споживання та виробництво – це забезпечення економічного зростання та одночасне збереження екологічних обмежень, пошук шляхів мінімізації збитків природного світу та опанування способів відновного використання ресурсів планети. Проблема не обмежується кількома країнами чи регіонами світу – вона вимагає узгоджених зусиль усього світового співтовариства.

Зміни клімату

Зміни клімату є однією з найбільших проблем сьогодення. Якщо не взятися до вирішення цієї проблеми зараз, вона серйозно зашкодить нашому світові й суттєво змінить наш звичний спосіб життя.

Середня температура приземного прошарку повітря за останні 100 років підвищилася на 0,74^{0}C. Здається, не набагато. Але ж врахуймо, що XX сторіччя було найтеплішим, а 1990-ті роки – найтеплішим десятиліттям за останні 1000 років! Ця тенденція до потепління зберігається: 11 найспекотніших років з початку метеорологічних спостережень було зафіксовано саме протягом останніх 12 років.

Міжурядова група з проблем зміни клімату – створений при ООН орган, який об'єднує сотні експертів-кліматологів з усіх куточків світу – прогнозує, що до 2100 року середня температура на планеті, ймовірно, підніметься ще на 4^{0}C, а у найгіршому випадку – на 6,4^{0}C.

А це тобі відомо?

Підвищення температури на 4^{0}C або 6,4^{0}C може видаватися не такою великою різницею. Але під час останнього Льодовикового періоду, який стався понад 11500 років тому, середня температура на планеті була лише на 5^{0}C нижче за теперішню. Саме тоді більша частина Європи була вкрита товстим шаром льоду.

Що спричиняє зміни клімату?

Проблема коріниться у тому, як ми сьогодні живемо – особливо у багатших, розвинутих регіонах, таких як Європа та Північна Америка. Наші транспортні системи, електростанції, що дають нам тепло та електроенергію, фабрики, які виробляють те, що ми споживаємо, сільськогосподарські підприємства, що вирощують продукти харчування – усе це впливає на зміни клімату внаслідок викидів неймовірної кількості парникових газів. Парникові гази допомагають нашій планеті зберігати тепло, але через те, що ми виробляємо їх все більше й більше, це призводить до глобального потепління.

Наслідки кліматичних змін

Кліматичні зміни істотно вплинуть на життя кожного з нас:

- Полярні шапки тануть. Якщо Гренландський льодовий щит розтане – а це може статися впродовж наступних кількох сотень років – рівень моря підніметься аж на 7 метрів. Це не тільки загрожуватиме існуванню тих, хто живе на узбережжі, але й призведе до забруднення сільськогосподарських угідь і джерел питної води.

- Кліматичні зміни викликають екстремальні природні явища: шторми, повені, посухи та значні локальні підвищення температури.

- Сьогодні 1,2 мільярда людей у всьому світі не мають доступу до джерел чистої питної води. Якщо глобальні температури продовжуватимуть зростати, від нестачі питної води ймовірно постраждає ще 2,4–3,1 мільярда людей.

- Підвищення температури на 2,5^{0}C може поставити на межу голоду 50 мільйонів землян.

- Хвороби кордонів не визнають. Підвищення температури може призвести, наприклад, до поширення на північ тропічних хвороб – таких як малярія. Це поставить під загрозу життя 210 мільйонів людей.

- Найспекотнішим за увесь час спостережень за погодою видався 2003 рік. Хвиля нестерпної спеки влітку того року в Європі не тільки призвела до передчасної смерті 35000 осіб лише за перші два тижні серпня, але й мала наслідком надзвичайно масштабні лісові пожежі та спричинила збитки сільському господарству. Надзвичайно спекотним був також 2010 рік. До 2070-го такі хвилі спеки можуть стати для Європи майже звичним явищем, виникаючи кожні два роки.

- Тваринний і рослинний світ не здатні давати собі ради з такими змінами температур. Як свідчить одне з досліджень, кліматичні зміни можуть винищити до 2050 року третину усіх видів на Землі. Особливо вразливими будуть тварини, які живуть в умовах холодного клімату – полярні ведмеді, тюлені, моржі, пінгвіни.

- Глобальні кліматичні зміни можуть спричинити регіональні конфлікти, голод та появу величезної кількості біженців, які шукатимуть їжі, води та палива.

Чим ти можеш допомогти

Маленькі зміни можуть мати велике значення. Ось як ти можеш допомогти зменшити вплив кліматичних змін:

• Не залишай свій телевізор, комп'ютер або стереопрогравач у режимі очікування. Саме на режим очікування припадає 45% енергоспоживання телевізора.

• Використовуй енергозберігаючі лампи та вимикай світло, коли виходиш з приміщення – це збереже не тільки енергію, але й гроші.

• Не залишай зарядний пристрій стільникового телефону в розетці після зарядки – так марно витрачається 95% енергії.

• Захотілося кави або чаю? Закип'яти ту кількість води, яку тобі потрібно, замість наповнювати чайник по вінця.

• Бережи гарячу воду – частіше приймай душ замість ванни – це учетверо економить енергію.

• На автомобілі припадає 12% сумарних викидів CO_2 у ЄС. Чому б не користуватися замість них громадським транспортом? Ще кориснішими для здоров'я та гаманця стануть прогулянки пішки або велосипедом.

• Авіаперельоти є одним з найбільших у світі джерел викидів CO_2. Подумай про те, щоб провести відпочинок у рідній країні, або відкрий для себе нові куточки Європи, подорожуючи потягом.

• Ще раз подумай, перш ніж друкувати: чи все з того, що ти роздруковуєш, тобі потрібно? Якщо так – намагайся використовувати папір з обох боків. ■

«Нещодавні екологічні катастрофи змусили мене більше замислюватись про кліматичні зміни. Це сором, коли надмірне споживання призводить до забруднення».
Антуан, 18 років

Детальніше про це:
www.climatechange.eu.com

Скорочуй, використовуй знову, переробляй

Виносити сміття – один із тих хатніх клопотів, які ніхто не любить. А чи думав ти коли-небудь, що відбувається із залишеним на смітнику? Значна частина сміття просто закопується, хоча його можна було б повторно використати або переробити.

Щороку лише в ЄС виникає 1,3 млрд тонн сміття, з них 40 млн тонн належить до небезпечних відходів. Кожен європеєць викидає, в середньому, 1 кг побутових відходів на добу. І ситуація має тенденцію до погіршення: за оцінками, до 2020 р. ми, ймовірно, вироблятимемо відходів на 45% більше порівняно з 1995 р.

Що ти можеш зробити?

Скорочувати кількість відходів не значить позбавляти себе чогось. Питання лише в тому, аби купувати з розумом. Скільки продуктів харчування тобі доводилося викидати лише тому, що забагато купив? Ось кілька способів зменшити твоє навантаження на довкілля:

- Купуй товари з наліпкою «екологічно чисте».
- Уникай товарів з надміром пакування: щороку європейці викидають пакувальні матеріали загальною вагою, що дорівнює 4000 Ейфелевих веж.
- Перш, ніж друкувати, подумай – чи справді це тобі необхідно?
- Якщо у вашій місцевій громаді впроваджено схему вторинної переробки побутових відходів (паперу, пакувальних матеріалів, консервних бляшанок, скла тощо) – користуйся нею. Вторинна переробка лише однієї алюмінієвої бляшанки від газованого напою (замість виробництва нової) економить досить енергії, аби нею можна було живити ноутбук впродовж 10 годин. ■

А чи відомо тобі про добровільну здачу відходів на вторинну переробку?

Сьогодні мережі пунктів добровільної здачі відходів для вторинної переробки створюються по всьому світу. Це масовий, некомерційний рух. Метою є створити всесвітній рух дарування, який дозволить зменшити кількість відходів, зберегти дорогоцінні ресурси та зменшити навантаження на полігони для сміття, водночас приносячи користь членам цього руху. Діяльність мережі спрямована на повторне використання того, що не потрібно іншим, та на порятунок добрих речей від потрапляння на смітник. Кожною місцевою групою керує доброволець. Подумай про те, чи не приєднатися до них або чи не створити з твоїми друзями таку мережу у твоїй місцевості. Дізнайся, як це роблять, наприклад, у Великій Британії: www.freecycle.org/group/uk

Дізнайся більше:
www.recyclenow.com
www.recyclezone.org.uk

Ковток свіжого повітря?

Свіже повітря є життєво необхідним для нашого здоров'я. Саме тому забруднення його, викликане промисловими та транспортними викидами, надзвичайно сильно впливає на добробут і самопочуття мешканців міст та передмість, до числа яких належить майже 80% європейців.

Забруднене повітря призводить до захворювань органів дихання – таких як астма та різноманітних алергій. Ці хвороби спричинюють 370 000 передчасних смертей на рік у Європі. Вони зменшують очікувану тривалість життя приблизно на вісім місяців, а в найбільш уражених регіонах – аж до двох років.

Як ми боремося із забрудненням атмосферного повітря?

Забруднення повітря спричиняють промисловість, транспорт, електростанції, сільське господарство, а також люди та їхні домівки. ЄС з 1967 р. докладає значних зусиль для зменшення обсягів атмосферних викидів, й це вже дало істотні результати.

Втім, з 2000 р. значних змін на краще було небагато, тому атмосферне забруднення продовжує шкодити нашому здоров'ю та довкіллю. Європейська Комісія розробила низку нових заходів, спрямованих на подальше покращення якості атмосферного повітря на період до 2020 року. Наприклад, усі нові автомобілі з дизельними двигунами, що виробляються в ЄС, мають бути оснащені фільтром для вловлювання викидів твердих часток.

Наслідки забруднення атмосферного повітря

- *Поганий стан здоров'я; хвороби від бронхітів до астми й навіть до передчасної смерті.*
- *Окислення: кислотні дощі шкодять лісам, річкам, озерам та історичним будівлям.*
- *Еутрофікація (підвищення вмісту хімічних живильних речовин у водоймах) шкодить рослинному і тваринному світу.*

Ось чим ти можеш допомогти

- Якомога більше ходи пішки та користуйся велосипедом.
- Користуйся громадським транспортом або об'єднуйся з кількома друзями, щоб їхати на навчання однією машиною. ■

© CE - P-012491 / 00-07

Дізнайся більше:
http://ec.europa.eu/environment/air/index.htm
www.greenfacts.org

Боротьба з бідністю: Європа попереду

Бідність вражає мільйони людей в усьому світі: від нестачі харчів страждає 200 мільйонів дітей. Одні помирають від хвороб, яким можна було б запобігти чи які можна вилікувати. Інші стають жертвами ВІЛ/СНІД. Мільйони людей на Землі ніколи в житті не матимуть можливості отримати освіту.

Європа сповнена рішучості боротися з бідністю у всьому світі, зокрема на африканському континенті. Вона робить це, нарощуючи темпи співробітництва, фінансуючи програми і проекти, спрямовані на надання допомоги жителям країн, що розвиваються, у подоланні бідності. Ініціативи у галузі охорони здоров'я, освіти, сільського господарства та захисту довкілля доповнюються проектами і програмами допомоги країнам, що розвиваються, у розбудові необхідної їм інфраструктури: доріг, електромереж, систем водопостачання.

А це тобі відомо?

Європа – найбільший у світі надавач допомоги на розвиток інших країн. Це та сфера, у якій співпраця держав-членів ЄС справді приносить відчутні плоди.

Європа: єднаючи зусилля для створення кращого світу

Більшість європейців вважають, що боротьба з крайньою бідністю та голодом у країнах, що розвиваються, має бути серед пріоритетних завдань Європейського Союзу. ЄС виступає в авангарді за обсягами допомоги, що спрямовується на розвиток, при цьому враховуються пріоритети в інших сферах політики Союзу – зокрема щодо розвитку торгівлі та охорони навколишнього середовища. ■

Детальніше про це:
http://ec.europa.eu/europeaid/index_en.htm

Торгівля змушує світ обертатися

Європа – це найбільший у світі торговельний блок, на який припадає п'ята частина (20%) світової торгівлі. Це означає, що європейці купують чи продають один з п'яти товарів та послуг, що перетинає світові кордони.

Навіщо нам всім глобальні торговельні відносини? Тому що жодна країна не в змозі самостійно виробляти геть усе, що потребують (чи бажають) її споживачі. Торгівля означає, що країнам не треба виробляти все самостійно. Вони можуть зосередитися на тому, що вміють робити краще, швидше й дешевше за інших.

Чимало з того, що ми носимо чи використовуємо, зроблено у різних куточках світу. Приміром, твій комп'ютер, ймовірно, зроблений з компонентів, які мають походження з 20 різних країн.

Глобальна торгівля несе переваги для кожного

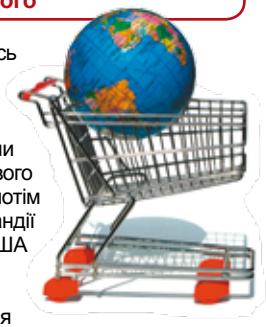

Подумай про ті товари, які ти щодня використовуєш. Ось ти купив найостанніший і найкрутіший компакт-диск із записами британської поп-зірки. Диск зроблено у Китаї, а слухатимеш ти його на японському стереопрогравачі. Щоб поділитися з друзями думками про новий компакт-диск, ти відправиш їм SMS зі свого стільникового телефону, зробленого у Фінляндії. А потім включиш свій комп'ютер (ймовірно, зібраний в Ірландії або на Тайвані), аби за допомогою написаного у США браузера поблукати сторінками Інтернету.

Кожного дня по всьому світу продаються й купуються мільйони товарів (від харчових продуктів до комп'ютерів) та послуг (від туристичних поїздок до концертів). Торговельні операції іноді призводять до виникнення надлишку або дефіциту товарів. Це дозволяє оцінити ефективність функціонування економіки певної країни. Якщо не брати до уваги нафту і природний газ, значну частку яких ЄС закуповує, решті країн світу ЄС продає набагато більше товарів, ніж імпортує з-за кордону.

Працюючи разом

Завдяки спільній торговельній політиці ЄС усі 28 його держав-членів діють одностайно на міжнародній арені. Це дуже важливо у сьогоднішньому глобалізованому світі, в якому деякі з основних торговельних партнерів ЄС – Китай, Індія, Сполучені Штати – самі мають значний вплив. Оскільки міжнародна торгівля є дуже важливою, вже 157 країн світу об'єдналися у Світову організацію торгівлі (СОТ).

Дізнайся більше:
www.wto.org, http://ec.europa.eu/trade/index_en.htm

Створення нових ринкових можливостей для Європи

Європейські компанії, які фактично працюють в умовах експортно-орієнтованої економіки, потребують відкриття нових ринків по всьому світу. При цьому вони вимагають справедливого ставлення до себе на цих ринках. Згідно з новою Стратегією забезпечення доступу до ринків, ЄС співпрацює з європейськими компаніями та урядами інших країн задля досягнення поставленої мети.

Євросоюз веде переговори від імені усіх держав-членів щодо створення нових можливостей на закордонних ринках («доступу до ринків») для своїх експортерів. Завдяки представленню колективних інтересів у переговорному процесі ЄС має значно більшу вагу у світовій торговельній системі.

Забезпечення доступу до ринків та усунення перешкод для європейських компаній є важливою запорукою економічного зростання та створення робочих місць у Європі. Прикладами торговельних перешкод є недосконалі закони, дискримінаційні стандарти або незадовільний захист прав інтелектуальної власності.

А це тобі відомо?

Європа є найбільшим у світі експортером та імпортером. Вона найбільший продавець сільськогосподарської продукції, науково-конструкторських розробок та високотехнологічних товарів, а також другий за обсягами експортер продукції легкої промисловості. Європейські країни є батьківщиною більшої кількості брендів модного одягу та дизайну, ніж решта країн світу разом узятих.

Європа як прихильник режиму вільної торгівлі сама є одним із найбільше відкритих ринків у світі. Тут запроваджено одні з найнижчих ставок імпортного мита. З 50 найбідніших країн світу товар до ЄС можна імпортувати без сплати будь-яких мит. ■

Детальніше про це:
http://ec.europa.eu/trade/

Євросоюз і національні уряди несуть спільну відповідальність за безпеку споживачів. Тому вони, а також Ісландія, Ліхтенштейн і Норвегія є членами Європейської системи оперативного повідомлення про небезпечні товари (RAPEX).

Захист європейських споживачів та підвищення безпеки товарів є одним з найважливіших завдань Європейського Союзі. Система RAPEX уможливлює швидкий обмін інформацією між державами-учасницями і Єврокомісією щодо заходів, спрямованих на недопущення на ринок або вилучення з нього небезпечних чи шкідливих товарів. У кожній з держав є контактні бюро RAPEX, які оперативно передають відповідну інформацію до Єврокомісії, а та розповсюджує її серед інших учасників системи.

Завдяки даним RAPEX ЄС уклав угоду з урядом Китаю про співпрацю щодо підвищення безпеки виробленої в Китаї продукції, яка імпортується до Європи. Це важливо, адже саме товари з цієї країни традиційно складають найбільшу частку у виявленій системою неякісній продукції. ■

Детальніше про це:
http://ec.europa.eu/rapex

Безпечніша їжа

Європейські консультанти співпрацюють з працівниками служб ветеринарного контролю та контролю за якістю харчових продуктів у країнах, що експортують свою продукцію до ЄС. Вони навчають їх перевіряти відповідність призначеної для Європи продукції вимогам законодавства ЄС щодо продуктів харчування, кормових продуктів, ветеринарного контролю, підтримання відповідного стану здоров'я сільськогосподарських тварин та рослин. Продукти харчування, які не відповідають високим європейським стандартам, зазвичай повертаються до країни походження. Ініціатива «Ефективніша підготовка заради безпечніших продуктів харчування» призначена захистити європейських споживачів та водночас забезпечити справедливі умови торгівлі з іншими країнами, у тому числі з країнами, що розвиваються.

Детальніше про це:
http://ec.europa.eu/food/training/index_en.htm

Працюючи заради кращого світу

Європейський Союз є найбільшим донором бідних країн та таких, що розвиваються. А тепер ЄС став ще й світовим лідером з фінансування програм і проектів, які сприяють підвищенню спроможності цих держав ефективно та дієво здійснювати торгівлю.

© EC

Торгівля й розвиток взаємопов'язані: коли країни, що розвиваються, здійснюють обмін товарами та послугами, це створює нові робочі місця та сприяє розвиткові економіки.

Допомога розвитку торгівлі

У жовтні 2007 р. ЄС ухвалив Стратегію допомоги розвитку торгівлі, спрямовану на допомогу бідним країнам у розробці необхідних інструментів забезпечення експорту своїх товарів. Це включає в себе сприяння таким країнам у розвитку їхніх виробничих потужностей та відповідної торговельної інфраструктури, а також у забезпеченні відповідності міжнародним стандартам безпеки та якості продукції.

Іншими словами, Європа допомагає бідним країнам і тим, що розвиваються, ефективніше брати участь у світовій системі торгівлі. ■

Європейський Союз допоміг Беніну запровадити системи санітарного контролю щодо креветок, які країна експортує до ЄС. Метою є досягти відповідності їхньої якості європейським стандартам безпеки.

© EC

Детальніше про це:
http://ec.europa.eu/trade/index_en.htm

Світовий партнер

Європа має потенціал справді глобального значення: на неї припадає левова частка світової торгівлі. Крім того, вона генерує четверту частину світового багатства.

Європа також бере участь у таких сферах як запобігання конфліктам, миротворчі операції, післявоєнні відбудови, міжнародні переговори з питань торгівлі, гуманітарна допомога, проблеми охорони довкілля та боротьба з тероризмом. ЄС є найбільшим донором фінансової і консультативної допомоги бідним країнам і країнам, що розвиваються.

Ми всі залежимо один від одного

Бідність не знає кордонів. Вона може перетворюватися у невігластво, зловживання правами людини, а ще насильство та тероризм, які даються взнаки й тут, у Європі. Так само легко долають кордони й екологічні катастрофи. Допомога біднішим країнам – це інвестиція на користь жителів країн, що отримують таку допомогу, яка також працює й на користь громадян ЄС, адже робить їхнє життя безпечнішим.

А це тобі відомо?

За кількістю населення – а це понад 500 мільйонів – Європа поступається тільки Китаю та Індії.

У своїй міжнародній діяльності Європа сприяє економічному розвиткові через відкриті суспільства і ринки.

Розбудовуючи торговельні відносини

Перші шість країн-засновниць ЄС вирішили вільно торгувати між собою й вважати торговельні стосунки з іншими країнами своєю спільною відповідальністю. Водночас вони погодилися допомагати своїм колишнім колоніям, які здобули незалежність.

З приєднанням нових членів ЄС взяв на себе більше відповідальності, також мусив встановлювати відносини з рештою світу та міжнародними організаціями.

Спільна політика у сфері зовнішньої торгівлі є основою відносин Європейського Союзу з рештою світу.

У рамках Світової організації торгівлі ЄС допомагає встановлювати правила міжнародної торгівлі та має двосторонні торговельні угоди з окремими країнами та регіонами. Євросоюз докладає особливих зусиль для забезпечення спрощеного доступу до його ринку товарів країнами, що розвиваються, а також для сприяння розвиткові таких країн через розбудову торговельних відносин.

А це тобі відомо?

Угоди про торгівлю та допомогу з іншими країнами передбачають їх зобов'язання щодо нерозповсюдження зброї масового знищення. Програма «Все, окрім зброї» надає право імпортувати з найменш розвинутих країн усі товари, за винятком зброї та боєприпасів. Єдиними статтями імпорту, на які ще не повністю знято обмеження, є свіжі банани, рис і цукор.

Допомога, яку спочатку було сконцентровано на африканському континенті, згодом, у 1970-х роках, поширено на Азію, Латинську Америку та країни Середземномор'я. Водночас ЄС почав надавати гуманітарну допомогу жертвам природних та антропогенних катастроф в усьому світі.

Торгівля сприяє зростанню

Європа – найпотужніший у світі торговельний агент, на неї припадає близько 20% світового експорту та імпорту. Найбільшим торговельним партнером ЄС є США, далі йдуть Китай і Росія.

Відкрита торгівля між країнами ЄС довела свою успішність: вона призвела до появи єдиного європейського ринку з вільним рухом робочої сили, товарів, послуг і капіталів. Євросоюз очолює рух за подальшу лібералізацію світової торгівлі на користь як заможних, так і бідних країн. Але серед інструментів зовнішньої політики ЄС також є й торговельні санкції: скажімо, він може обмежити або призупинити торговельні стосунки з державою, яка порушує права людини або інші міжнародні стандарти.

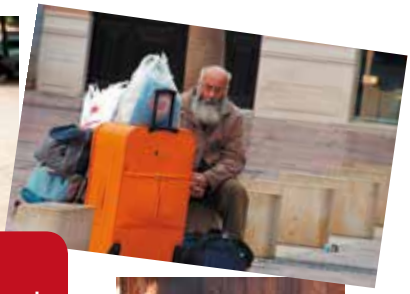

Рука допомоги

Понад мільярд людей на планеті живе на 0,75 євроцентів на день або й менше. При цьому третина з них – у частині Африки, що розташована південніше пустелі Сахари.

Сприяння торгівлі та відкриття своїх ринків є однією з частин європейської стратегії міжнародного розвитку. Іншою – витягування бідних країн з прірви бідності завдяки прямій технічній та фінансовій допомозі.

ЄС та його держави-члени забезпечують близько 60% світової допомоги на розвиток, сприяючи цим близько 160 державам. 2011 року загальна сума такої допомоги перевищила 51 млрд євро.

Дізнайся більше:
http://ec.europa.eu/europeaid/index_en.htm, www.wto.org

Людина – головний пріоритет!

Європейський Союз надає гуманітарну допомогу найбільш вразливим районам світу. Неважливо, якою була катастрофа: природною чи антропогенною. Основна мета – допомогти постраждалим якомога швидше, незалежно від їхньої раси, віросповідання або політичних поглядів уряду.

Від свого заснування у 1992 році, Департамент гуманітарної допомоги ЄС (ECHO) надав допомогу у вигляді найбільш потрібного обладнання та товарів першої необхідності понад 100 країнам. Крім того, ECHO фінансує зі свого бюджету роботу медиків, експертів з питань розмінування, транспорту і комунікацій, продовольчої допомоги та логістичної підтримки. Таким чином 2011 року ЄС надав гуманітарну допомогу понад 80 країнам на суму понад 1 млрд євро, нею скористалися понад 150 млн людей.

Детальніше про це: http://ec.europa.eu/echo/index_en.htm, http://ec.europa.eu/development/Geographical/europe-cares/index_en.html

Граючи за правилами

Торгівля повинна бути вільною та справедливою на користь усіх учасників та базуватися на прозорих, взаємно погоджених і обов'язкових для кожного правилах. ЄС підтримує Світову організацію торгівлі (СОТ), яка встановила перелік правил, спрямованих на підвищення відкритості світової торгівлі та забезпечення справедливого ставлення до 157 держав-членів цієї організації. ■

Детальніше про роль Європи у світі:
http://ec.europa.eu/publications/

Чиста питна вода – для всіх

Хоча відсутність належних умов водопостачання та каналізації становить серйозну загрозу здоров'ю, на сьогодні щонайменше третина жителів країн, що розвиваються, не мають доступу до безпечної для здоров'я питної води. Кожного року трапляється близько 4 млрд випадків діареї, з яких близько 2,5 мільйона закінчуються смертю – переважно дітей віком до п'яти років. Близько 6 000 дітей щодня вмирають від викликаного діареєю зневоднення.

Науковці та дослідники з Африки й Європи співпрацюють у рамках фінансованого ЄС проекту SODIS, мета якого – продемонструвати, що дезінфекція сонячними променями може не тільки робити воду питною, але й запобігати людським смертям. Вони відкрили, що сонячне випромінювання знищує патогенні мікроорганізми, які й викликають хвороби, що переносяться з водою. Все настільки просто, що здається неймовірним: заражену воду наливають у прозорі пластикові пляшки й виставляють на сонце на шість годин – та й усе.

Європейська політика сусідства

Європа розбудовує дедалі глибші політичні та економічні відносини з сусідніми країнами на сході та півдні. Спираючись на історичне минуле та єдині прагнення, ЄС працює разом з цими державами над подоланням спільних викликів та впровадженням реформ.

2004 року ЄС розробив Європейську політику сусідства, яка поширюється на середземноморські та східноєвропейські країни, а також країни Кавказу. Вона спрямована на розбудову відносин із ними, а також на підтримку політичних й економічних реформ у цих державах.

Мета Європейської політики сусідства полягає у спільній роботі задля підвищення процвітання, добробуту, стабільності, безпеки, та зближення ЄС із сусідніми країнами. Адже в інтересах Європи бути в оточенні стабільних країн з належним врядуванням. Сусіди, які потопають у кривавих конфліктах, слабкі держави, в яких процвітає організована злочинність та котрі неспроможні до самоврядування, суспільства з неконтрольовано зростаючим населенням – усі вони створюють проблеми і для Європи.

Та й в інтересах сусідів ЄС скористатися всім, що може запропонувати Європейський Союз: економічною стабільністю, великими ринками, досвідом реформ і ноу-хау, можливостями культурного обміну та просто тіснішими контактами між людьми. Заплановані обсяги допомоги з боку ЄС цим країнам з метою підтримки їхніх політичних, економічних і соціальних реформ на період 2007–2013 рр. становлять 12 мільярдів євро.

Як це працює?

Європейська політика сусідства – це партнерство на основі взаємно узгоджених пріоритетів щодо здійснення реформ. Між ЄС і кожною країною узгоджуються плани дій. ЄС надає адресну підтримку та експертну допомогу, аби допомогти цим країнам у здійсненні реформ. Серед іншого, це допомагає партнерам:

- Зміцнювати демократію – наприклад, за допомогою виборчих процесів та реформування судової системи.
- Проводити роботу у сфері захисту прав людини.
- Покращувати підприємницьке середовище через запровадження досконалішого законодавства.
- Розвивати торгівлю.
- Боротися з організованою злочинністю і корупцією.
- Співпрацювати з питань незаконної міграції та одночасно покращувати умови життя легальних мігрантів.
- Вирішувати екологічні проблеми.
- Розвивати контакти між громадянами на основі студентського та культурного обміну, спільних науково-дослідних програм.
- Проводити спільну роботу, в тому числі з ЄС, щодо запобігання конфліктам та врегулювання криз. ■

Детальніше про це:
http://ec.europa.eu/world/enp/
http://enpi-info.eu/

А що з іншими сусідами ЄС?

ЄС підтримує тісні стосунки з Ліхтенштейном, Норвегією та Швейцарією. Вони є членами Європейської асоціації вільної торгівлі (EFTA), але на сьогодні не мають наміру приєднуватися до ЄС. Їхні національні законодавства з питань торговельної політики аналогічні законодавству Євросоюзу.

Дізнайся більше про ЄС:

В мережі Інтернет

Інформація про об'єднану Європу всіма офіційними мовами ЄС: **http://europa.eu**
Веб-сайт Представництва ЄС в Україні **http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm** – основне джерело інформації про ЄС, його відносини з Україною, програми та проекти ЄС. На веб-сайті регулярно публікуються новини про Євросоюз та його співпрацю з Україною.

Особисто

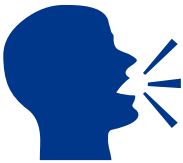

Завітайте до **Інформаційних центрів ЄС**, які розташовані в 13 вищих навчальних закладах Дніпропетровська, Києва, Луцька, Севастополя, Сімферополя, Тернополя, Харкова, Херсону,Чернівців, Сум та Одеси. Знайти адресу найближчого до Вас центру можна на веб-сайті Представництва ЄС в Україні в розділі «Додаткова інформація».

Через друковані видання

Представництво ЄС в Україні щороку видає низку публікацій про ЄС українською мовою, більшість з яких можна отримати в електронному форматі в розділі «Віртуальна бібліотека» на веб-сайті Представництва.

Представництво Європейського Союзу в Україні:

вул. Володимирська, 101
01033 Київ, Україна
Тел.: +380 (44) 390-80-10, факс: +380 (44) 253-45-47
Веб-сайт: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm
E-mail: delegation-ukraine@eeas.europa.eu

Twitter: http://twitter.com/EUDelegationUA

Facebook: http://www.facebook.com/pages/Delegation-of-the-European-Union-to-Ukraine/126879227356714

Розклад

Години		Понеділок		Вівторок		Середа		Четвер		П'ятниця		Субота	

Розклад

Години		Понеділок		Вівторок		Середа		Четвер		П'ятниця		Субота	

Розклад

Години		Понеділок		Вівторок		Середа		Четвер		П'ятниця		Субота	

Навчальний план тестів та іспитів

Дата	Предмет

Розклад іспитів

Перше півріччя

Друге півріччя

Екзаменаційні оцінки

Дата	Предмет	Іспит	Оцінка

Екзаменаційні оцінки

Дата	Предмет	Іспит	Оцінка

Нотатки

28 Країн-членів ЄС

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П’ятниця

Субота / Неділя

Нотатки

Нотатки

Нотатки

Нотатки

Нотатки

Таблиця множення

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	4	6	8	10	12	14	16	18	20
3	6	9	12	15	18	21	24	27	30
4	8	12	16	20	24	28	32	36	40
5	10	15	20	25	30	35	40	45	50
6	12	18	24	30	36	42	48	54	60
7	14	21	28	35	42	49	56	63	70
8	16	24	32	40	48	56	64	72	80
9	18	27	36	45	54	63	72	81	90
10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

Арабські цифри	Римські цифри
1	I
2	II
3	III
4	IV
5	V
6	VI
7	VII
8	VIII
9	IX
10	X
15	XV
20	XX
30	XXX
40	XL
50	L
55	LV
60	LX
70	LXX
78	LXXVIII
90	XC
100	C
500	D
677	DCLXXVII
1000	M
2008	MMVIII

Грецький алфавіт		
Α	α	Alpha
Β	β	Beta
Γ	γ	Gamma
Δ	δ	Delta
Ε	ε	Epsilon
Ζ	ζ	Zeta
Η	η	Eta
Θ	θ	Theta
Ι	ι	Iota
Κ	κ	Kappa
Λ	λ	Lambda
Μ	μ	Mu
Ν	ν	Nu
Ξ	ξ	Xi
Ο	ο	Omicron
Π	π	Pi
Ρ	ρ	Rho
Σ	σ	Sigma
Τ	τ	Tau
Υ	υ	Upsilon
Φ	φ	Phi
Χ	χ	Chi
Ψ	ψ	Psi
Ω	ω	Omega

Представництво ЄС в Україні: **http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm**

Сонячна система

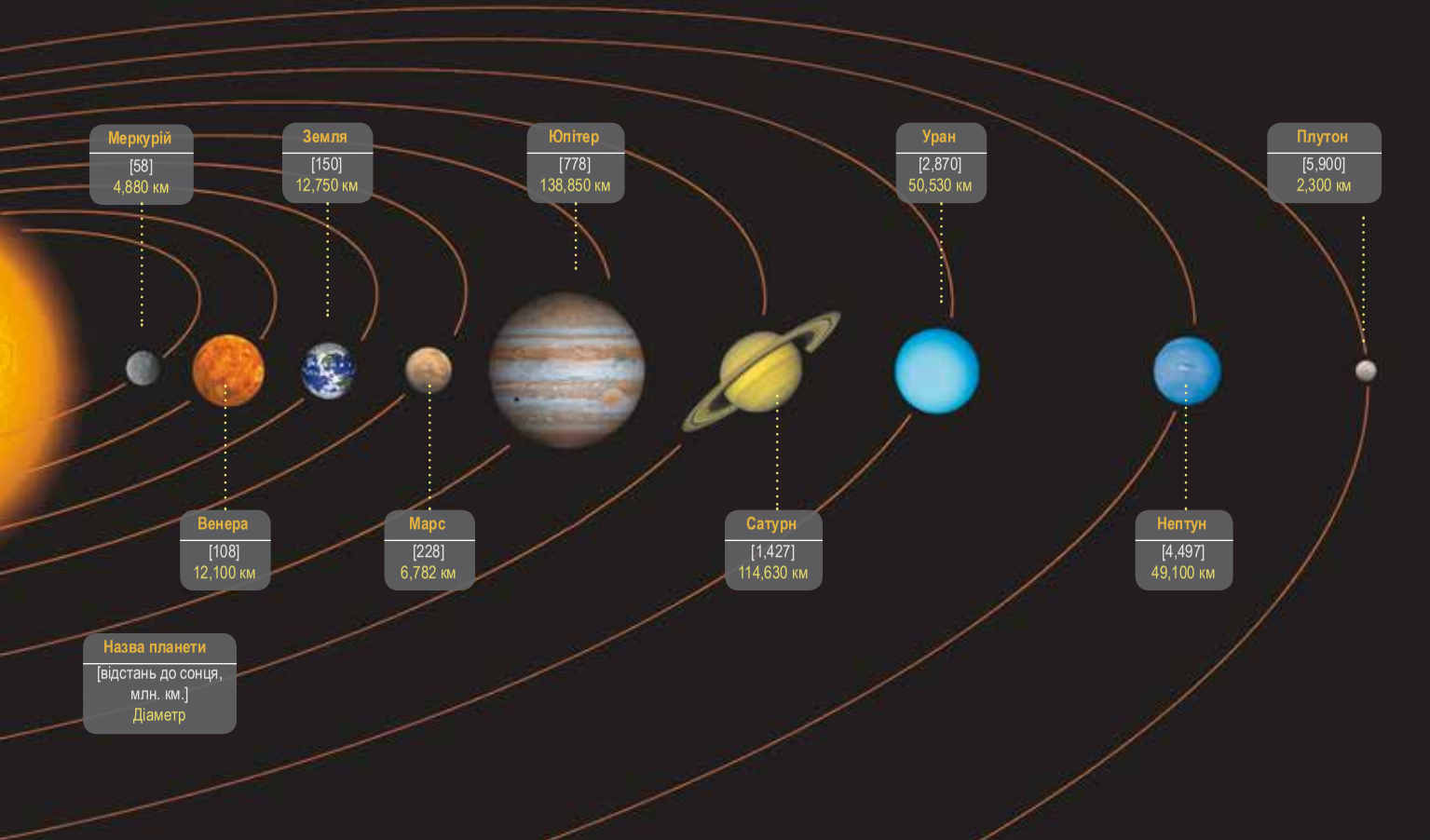

Нотатки

Нотатки

JA-03-13-050-UK-C

ISBN 978-92-9238-115-8